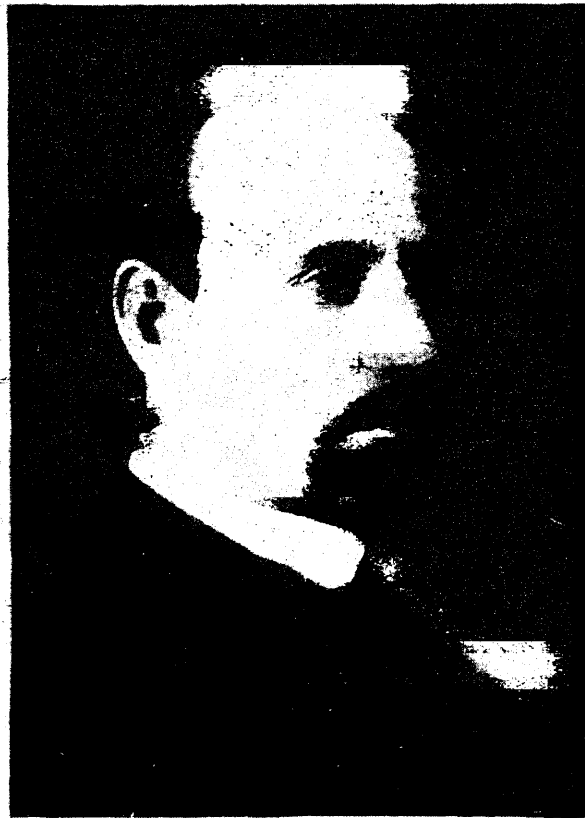

6
M
A
R
C
H

ROMAN

No

S
U
W
I
S
T
E
P
Ü
H
A
D
E

11

N
U
M
B
E
R

Riigikogu esimees K. Einbund.
Terwishoitu nädala aupresident

AR

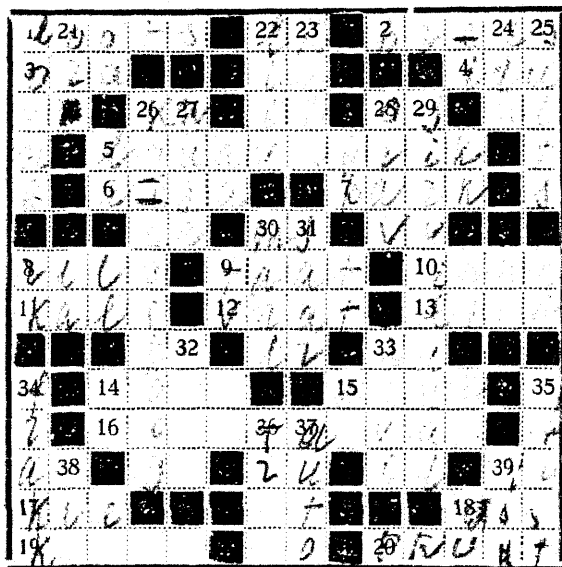
SP
1501

KIRJASTUS-OSAÜHISUS „ARENG“
TALLINN, 1927. A. VI. AASTAKÄIK.

Hindmõistatus

Nr. 11 (125).

Ristsõnademõistatus.
Kokkuseadnud Arn. Tomingas.

11. Jook.
12. Nõu²vedeliku tarvis.
13. Vesilind.
14. Lõhnab²hästi.
15. Ehitatakse merre, tormi kaitseks.
16. Üheskoos elutsev taluperekond.
17. Ehe.
18. Üks mängukaartidest.
19. Kõrgustik.
20. Abielunaise kandidaat.

Ülevalt alla.

- Sõnade tähendused.
- Paremalt pahemale.
1. Sadama ametnik.
 2. Vanade eestlaste ehteasi.
 3. Teravotsaline varras.
 4. Võrsub seemnest.
 5. Tööstus-ettevõtte.
 6. Naisterahva nimi.
 7. Jalutuskoht.
 8. Sõjariist.
 9. Vana mees.
 10. Liiga kokkuhoidlik.

1. Õpetlik kõne.
21. Palgata tööline.
22. Leidub külluses mere ääres.
23. Veeloom.
24. Ilma milleta ei püsi ükski ettevõtte.
25. Tekkib põlemisest.
26. Eesti muinaskangelane.
27. Terariist.
28. Väike metsloom.
29. Vanade eestlaste kalender.
30. Ilustab seinä.
31. Puu.
32. Kurikuulsa laeva nimi.
33. Mida igaüks oma ameti vastu peaks tundma.
34. Piiduriie.
35. Vabrikutevaheline kokkulepe.
36. Aedniku tööriist.
37. Moodne sõiduk.
38. On igalühel.
39. On igal näljasel.

Lahendused tulevad saata „Romaani“ talitusele, Tallinn, Müüriwahe tän. 16. märgusõna „Hindmõistatuse lahendus“ all kuni 15. juulini. Lahendused ilma märgusõnata jäävad avaldamata. Lahendused võib panna „Romaani“ talituse sissekäigu juures asuvasse kirjakasti. Lahendajate nimed avaldatakse „Romaan“ nr. 15 (129).

Õigete lahenduste saatjate vahel loositakse välja: 1) K.-m. „Mercado“ (omanik Rud. Krik) poolt annetatud

Raadio detektor-aparaat, peatelefon ja tarvilik osa antenni traati.

2) Mait Metsanurk — Jumalata; 3) R. Kangro-Pool—Kunst ja moraal.
Raadioaparaat on väljapandud K-m. MERCADO waateaknal, Müüriwahe tän. 16.

„Romaani“ talitus.

Romaan

Ilmub kaks korda kuus.

SISU: Arnold Bennett: Tuhande rõõmu linn. — Gustav Schröder: Kolm sõpra ja kolm winti. — Alfons Petzold: Kolm rändajat. — Alfons Petzold: Õied. — P. Grünfeldt: Ma nopin lillekesi. — Arkadi Awertshenko: Minu sõber waras. — Manfred Kyber: Lups. — H. Wühner: Metsakohin. — Andres Silla: Elukangas — Ejnar Mikkelsen: Kuidas Fairbanks rajati. — Luise Westkirch; Libahunt. — Tött ja nalja.

Nr. II (125)

Juuni 1927

VI aastakäik.

Tuhande rõõmu linn.

Inglise kirjaniku Arnold Bennett'i romaan.

2

„See näib ainult Teile nii, sest Teil aja-
kirjanikkudel puudub igasugune kujutlusvõime,“
seletas Carpentaria. „Teie pole meie nimega
weel harjunud. Teie ajakirjanikud olete ju ka
välja pafundanud, et Kristallpalee olla liig
poeetiline ja karjua nimi selle klaasist wigwami
jooks seal teie pool.“ — Ta osutas Sydenham'i
kahele tornile eemal. „Aga müüd olete Teie
jellelega harjunud ja lepite temaga, usute isegi,
et ta ongi Kristallpalee, ja ei tohigi midagi
muud olla.“

Smithers naeris. „Hüwa“ ütles ta, „see
koif on alles kõrwalise tähtsusega. Usune asja
juure. Kas usute, et Teie ettevõtte enese ära
tasub? Kas usute seda tõesti, või on see ai-
mullt miljonääritud? Teie teate ju, et koif eri-
teadlased kinnitavad, et see ettevõtte end kunagi
ei suuda tasa teenida.“

„Kas tõesti mitte?“ hüüdis Flan.

„Täna võtame meie umbes 15.000. naela
sissekäitjate juures sisse. Kõrgeim sisetulek maas-
ilmanäitusel oli 600.000., see oli Pariisis a.
1900. Kas arvate, et ka meie seda ei või? Meie
ületame isegi selle arvu. Dodate ainult ära
meie augustikuu pidustused. Dodate ära kaup-
meestefeltjide kongress septembris, ja siis peate
Teie nägema. Lubage omale meele tuletada, et
näituse ühiskond ettevõtetted omaga välja tulevad.
Chicago näitus andis ligi poolteist miljonit
puhtkafu. Kas usute seda, meie võime selle summa

ületada, sest meie värvate taga seisab seits-
memiljoniline linn. Peale selle veel miljonid
inimesi Lancashire'ist ja Yorkshire'ist — mõne-
tunnilise tee kaugusel.“

„Aga Chicago sai riigilt abiraha,“ tähen-
das mr. Smithers.

„Riigi abiraha,“ kinnitas Flan. „Chicago
oli kõige halvemini korraldatud näitus, mida
kunagi toime on pandud, peale St. Louis. Kui
riik minu poole pöördus, mina — mina —“

„Pakufsin talle shillingi, et ta paar maja
edasi lähaks.“ Carpentaria oli Flan'i eest lause
lõpetanud.

„Teie aratate minus suure huvi enese vastu,“
ütles ajakirjanik. „Ja müüd, palju ametnikku
teil on?“

Ta naeris endamisi selle suurepärase inter-
juu üle, mille ta Carpentarialt ja Flan'ilt
saanud, kes koif ta küsimused ära olid vasta-
nud. Lõpuks läks see Flan'ile igawaks. Ta nõu-
dis lastumist.

„Ja müüd mu tingimus,“ ütles Carpentaria.

„Kuulen!“ lausis ajakirjanik.

„Teie palusite meid, et me Teiega juttu wõi-
taks, ja meie ajasimegi Teiega juttu. Tingimus
on, et Teie koif selle, mis Te siin üleval olete
kuulnud, peaksite oma teada — kas saate aru,
koif! Teie ei tohi sellest kellelegi rääkida ega
ka midagi trükkida lasta. Pidage meeles, et Teie
olete wiisakas inimene.“

„Maa see on ometi farsis,“ kaebas Smithers.
 „Mitte sugugi,“ ütles Carpentaria arms-
 tuswäärsest. „Kas ufute ehk, et sellepärast, et
 Teil on ebaharilikult palju julgust, perefond
 ja kaks waeft tädi — peaksiine meie oma terwe
 elu harjumused jalgade alla tallama? Mind
 pole tänini weel keegi ufutlenud.“

„On see Teie wiimane sõna?“ küsis aja-
 kirjaniik.

„Jah,“ ütles Carpentaria.

„Pea küll,“ ütles ajakirjanik, ja ta pea ka-
 bus.

„Sõidame alla, ütles Flam rõõmsalt ja
 andis plagusignaali.“

„Praegu just ei wõi meie alla minna,“ laus-
 sus ajakirjanik ja pistis oma pea jälle läbi
 augu gondlisse.

„Ja mis põhjusel mitte?“

„Kuna ma kõie katki lõikasin.“

Carpentaria, kes alati rahulikult jäi, kui
 tegu oli ebatunustiliste küsimustega, tiskus ühe
 taskust leitud kirjaümbriku äärest raasu paberit
 ja wiskas selle üle parda. Paber wajus ruttu
 allapoole. Peale selle wõis palja filmagagi tä-
 hele panna, et wahelkaugus maa ja õhupalli wa-
 hel iga hetkega tuntawalt suurenes.

„Sellest filmapilgust alates loobun ma oma
 sõna pidamisest,“ ütles ajakirjanik ja ronis ette-
 waatlikult gondlisse. „Kõik, mis Teie praegu-
 sest filmapilgust saadid räägite — läheb trükki.
 Meie teeme kauris ärewa reisi. Ehk tuleme
 meie fogni Prantsusmaale. Igatahes ilmub
 minult esmaspäewal Heral'dis suurepärane ar-
 tikkel. Urwan, et Teie seda tänini ei teadnud,
 mida tähendab modern ajakirjandus.“

Etis walitses wakisus tõuswas õhupallis.
 Flam wahitis tagedate filmadega alla, silmittes
 tuhmuwat maastikku. Wäikesepaiste ilul polnud
 tema jaoks mingifugust wäärtust. Ta igatses
 tagasi oma refleksambroosse, et lepinguid sõl-
 mida uute programmide puhuks.

„Oleme lõpuks nii kaugele,“ lausis ajakirja-
 nik, „ja Teie ei wõi mulle kõige wähematti
 teha“

3. Inspiratsoon.

„Lubage, et Teile ütlen, mr. Smithers,“
 tähendas Carpentaria mõni filmapill hiljem,
 „et Teie rüütellik julgus oli asjatu. Tšiwilistat-
 siooni allikad pole kuivad. Tõepoolest langeme
 meie juba.“

Ta hoidis peos kõie otja, mis kõrgel üle-
 wal kadus teiste kõite ja nõõride rägasse. Ta
 oli gaasiwaukse wõimalikult kaugele arwanud.

„Jääge rahulikult istuma,“ lühas ta juure,
 „wõi mr. Flam pöörab Teie kaela kahelorra.
 Kogu see asi maksab meile ainult paar tuhat

kantjalga gaasi. Tuhat jalga poole krooni eest.
 Mis see aga Teil maksma läheb, selle üle ta-
 han ma weel weidi järgi mõelda.“

Ja ilma sel filmapilgul weel midagi ütles-
 mata, wiskas ta õhutekse traadi, mis gondlis
 igaks juhtumiseks käepärast oli, üle parda, olles
 enne ta lõpu külge kinnitanud wäikesse walge
 lipu.

Tänu täielikule tuulewauksusele hõljus õhu-
 pall ikka alles weel Tuhande rõõmu linna ko-
 hal. Peagi ärewaid liigutusi, siis puudutas
 walge lipp maad; lipu wõtsid wastu ametnikkude
 ofamad käed, ja aegamisi hakkas õhupall wajuma
 ajendis, mis peaaegu ümberkukkumiselega ähwar-
 das. Ta lastus wäsinud töölisenä oma ajemele.
 Ja waljud „elagu“-hüübed täitsid teist korda
 õhku.

„Teie oleksite pidanud teadma,“ ütles Car-
 pentaria, kui nad weel umbes kümme jalga
 maapinnast eemal olid, „et meie omalaadilises
 ettevõttes on loomulikult tarwitusele wõetud kõik
 kindlustusabinõud õnnetuste ja idiootide wastu.“

Smithers, kes peaaegu sama nõrk oli kui
 õhupall, ei wastanud sõnagi, Joseph Flam ei
 waadandki ta poole.

„Pole midagi,“ hüüdis Carpentaria amet-
 nikkudele, kes talle igasugu küsimusi ette hak-
 kasid laduma. „Täitke õhupall wõimalikult ruttu,
 parandage kõis ära ja tehke kõik publiku jaoks
 walmis. Praegu aga ärge pidage mind kinni.“

Ta hüppas gondlisse ja jooksis minema. Flam
 hüüdis talle järgi: „Dodate ometi, mis peame
 selle neegriga siin peale hakkama?“ Endamisi
 aga mõtles Flam: „Miks jookseb ta nii kähku
 minema? Mis on ta järgmine hullus?“

„Digus, selle olen unustanud,“ ütles Car-
 pentaria ja jäi seisma. „Noormees“ — ta ütles
 seda wäga karmi tooniga — „järgnege mulle,
 kuid ärge tehke rumalusi, palun.“

Smithers järgnes Carpentariale sõnatuule-
 likult läbi rahmatungi. Lõpuks jõudsid nad pea-
 alleele. Carpentaria peatas ja haaras Smithers'i
 kraest kinni.

„Kuulge,“ ütles ta, „meil on siin liig palju
 teha, et Teiega praegu politsei aega wiita,
 ja peale selle on Teil weel oma paar waeft
 tädi. Minema! Lipake minema! Käige! Muide,
 Te meeldite mulle kauris hästi, kas saate aru?“

Smithers mõistis ja lasi jalga.

Carpentaria ruttas minema, jooksis risti
 üle pealtee, kusjuures ta paari elektriwaguni
 eest hädawaewalt pääsis, ja jõudis lõpuks läbi
 ühe erakäigu Hommikumaa-aedadesse. Rumma-
 gil pool peawarawat seisid siin kaks hunga-
 lowstikilis rajatud awarat elumaja, mida ümbrit-
 sesid eraldatud atad. Joseph Flam ja ta ema
 elasid ühes, teises asusid Carpentaria ja ta

poolõde Juliette d'Amray. Flam'i maja ja peatänama kaupluste tagaseinte wahel asus üks neist wäikesteist tühjadeist nurkadeist, mis suurte ehitamiste juures lihtilugu kasutamata jääwad. See oli publiku eest warjatud, puuist seinaga abil. Keset seinaga asus wäraw, mis aga oma ühtlase wärawi tõttu seinast sugugi ei erinenud. Seda ühtepidi 2, teisipidi 3 meetrit suurust nurka kasutati puuhoowina. Carpentaria ruttas ukse juure ja astus sisse. Üks kestmistes eluaastates mees kaunis hõõrdunud ülikonnas istus laudadel. Ta kargas püsti ja näis taaruwat. „Mida õhtite siit?“ küsis Carpentaria lihidalt.

„Kuulge õige,“ ütles mees ja waarus Carpentaria poole, „mu käsi käib hästi, Teil oma kah? Mis? Olen heas tujus, tahtsin siin waid weidi puhata. Jäta mind üksi — siis jätan ma ka siin üksi. Dota aga, annan sulle oma kaardi.“

Mees oli nähtawasti purjus, ja Carpentaria polnud just selles tujus, et oma wäärtuskilke minuteid ühe joomajõbra lallutamisega kaotada. Ta pööris kõrwale ja jättis joomari oma wiisitkaarte sorima. Ta mõtles, et saadab kellegi kohale, kes mehe wälja wiiskab, kuid unustas selle mõtte jälle filmapiikfeld.

„Dota, oota!“ hüüdis joomar talle järgi. „Kust Te siis teada saite, et ma siin olen? Olite ju praegu ülewal pallis, eks? Dhupallis!“

Järgmisel hetkel astus Carpentaria põksuwa südamega oma töötuppa. „Kuttu!“ ütles ta Juliette'ile, kes oli wäga ilus, wäike, umbes kolmekümneaastane naine.

Siis wajas ta toolile, oma kirjutuslaua ette. Juliette asetaski noodipaberit ta ette, surus talle julepea kätte, ja Carpentaria kirjutas risti üle lehekülje: „Dhupalli häällaul.“ Müüd hakkas ta noote maalima — kahelsandikke, weerandeid, pooli ja muid kummalisi märke, kunni lehekülg täis sai.

„See tuli mulle äkki pähe,“ pomises ta, „just kui me ülewal dhupallis olime.“

„Ara räägi parem, armsaim,“ lausus Juliette, „kirjuta ainult.“

Ja Carpentaria kirjutas. Kui ta walmis oli, pühkis ta omal higi otja eest ja jõi whisky't piimaga, mille talle Juliette walmis oli teinud. Ta ohkaski rahul olles; loomiskriis oli möödas.

„Mängi ta mulle ette,“ palus ta oma õde. Juliette istus klaveri ette ja mängis Carpentaria oopust nr. 247.

„Ta on ilus,“ ütles mängija.

„Jah,“ oli Carpentariagi nõus, „sel wäikesel asjal on tunnet. Ta tuli mulle n i i lihtsalt pähe.“ Seejuures nipsutas ta sõrmedega.

„Su parimate asjadega on lugu alati nii,“ waeratas Juliette.

„Täna õhtul lasen ma ta ette kanda,“ ütles muusik.

4. Mrs. Flam.

Wähe hiljem jõi samal päewal mr. Joseph Flam ühes oma emaga teed wastasajuwast majas. Wana proua Flam, kes oli wäga kõhn ja sugugi mitte suur — ta wõjast oleks wõinud teha tosin temajarnast — istus erakorraliselt sirgelt oma toolil, kuna Joseph oma rasket keha igasugu keerulistes liigutustes edasi-tagasi weeretas. Mrs. Flam kandis lejeriieust, kuigi ta mees juba aastate eest oli surnud; see mees oli wõitnud suure rikkuse soodamee walmistamisega. Mrs. Flam'il oli kitsas, teraw nägu täitja walgete juuste ja sügammustade filmadega; kui ta need filmad oma pojale juh- tis, siis selgus filmapiikfeld, et see poeg oli ta ebajumal ja ühtlasi ka ta ori. Mrs. Flam elas waid sellele wüekümneaastasele mehele, kes teda waewalt kunagi maha oli jätnud. Mrs. Flam'i jaoks oli 200- kilogrammine mass ikka weel wäike laps, kes wajas ettemaatlikku hoolt ja alalist walwet. Kindlasti hellitas proua oma Joseph'it, kuid sama kindlasti tundis Joseph ta ees hirmu. Dõniasi, et Joseph osawate spekulatsioonide teel hotell- ja restorani- asjanduses oma isa waranduse peaaegu kahelordjeks oli teinud, ei parandanud sugugi ta seisukohta ema filmis. Seft talle oli ta ikkagi ainult osaw wäike pois teatud äriliste ja rahaliste talentidega. Peale selle oli ema päralt wiimne kui peim nende warandusest — kogu eluajaks, isegi lõbustustepargi Flam'i oja kunluse emale. Kui Carpentaria Flam'i üles oli leidnud, pidi wiimane otsustama, kas ta nõus on ühte miljoni naela sellesse ettemõttesse mahutama. Ja see oli ta ema, kes küsimuse otsustas, seft Flam ise ei teinud midagi; ema ütles lihtsalt, et ta oleks hull, kui ta sellest asjast oja ei wõta.

„Nii siis,“ ütles ema oma kõrge, tremoleeriva häälega, kuna ta pojale oma juunisonelise pergamentkääga klaasi teed ulatas, „ja ei saa hästi selle Carpentariaga läbi? Seda armasin ma kohe.“

„Ta ei wõta refleamide suhtes mõistust pähe,“ lausus Flam ja liigutas pahaselt lüskat.

„Ei?“

„Ja siis on ta oma muusikaga ogar. Wiimastel päewadel pidaski ta kümme tundi proowe. Mina pidin kogu töö üksi tegema.“

„Tõesti.“

„Ja kogu selle loo kroonini wiib ta minu ühes enefega õhku — kaotab sellega wäärtus-“

liku tunni." Flam jutustas õhupalliloo. "Ja siis lõpuks lasjab ta selle häbematu poisi lahti — lasjab ta lihtsalt ära lipata"

"Jos," ütles ema, "on ime, et sa veel elus oled, mu armas."

"See on häda, et Carpentaria veel elus on," kostis Flam.

Ema põlewad filmad kohtasid poja omi. "Just sama olen minagi mõelnud," ütles ta üsna rahulikult.

Ta poeg waatas pörandale. "Mis ajast saadid?"

"Sellest ajast saadid, mil sa temaga enam läbi ei saa. Umbes viimane nädal, mu armas."

"Temaft pole enam mingisugust kasu," pomises Flam. "Ta ideed oleme meie kõik teostanud, müüd on see waid lihtne ärikiisimus, ja Carpentaria ei tunne sõna äri üldse mitte. Mõtleb ainult ta seletuste peale reklaami puhul."

"Ära nuretse, Jos," wistas nrs. Flam seffa.

"Ta on meile waid teepeal ees," jattas Jos süngelt.

"Uga ega ta seda asja käest ei anna," arwas proua Flam.

"Käest andma? Muidugi mitte. Selleks pole võimalusi. Kogu see asi pakub talle palju nalja, ja peale selle meeldib talle ka minu narritamine."

"Jffagi on jinu pärralt rahuldustume suure edu pärraft," ütles ema.

"Jah," ütles Flam tufajelt, "ja tema saab poole wõidust omale. Mina andjin kogu raha, ja tema ei tšentigi. Uga poole wõidust saab ta omale. Mille eest? Saari idee eest ja muud midagi. Ta teeb näo, nagu teeks ta midagi, aga juhib ainult oma orkestrit. Ja mina arwan, et me iga nädal 10.000 naela puhast saame. Ja pool kümnest on wiis."

"Ta saab poole kasust ainult seni, kui ta elab," ütles nrs. Flam, "pärraft ei saa ta enam midagi."

"Mitte midagi," oli ka Jos nõus ja pures wihajelt palawat kooki, "aga seni kui ta elab, maksab ta mulle wiistuhat naela nädalas — peale selle on ta veel wastik."

"Wõib olla ei ela ta kaua," lausus nrs. Flam.

"Kes teab, wõib olla elab ta veel wiiskümmeid aastat."

"Uga kui ta äkitselt sureks," jattas nrs. Flam rahulikult, "siis ei oleks ta esimene isik, kes sulle wastumeelt on, ja kes äkitselt kadunud on."

"Ema! hüüdis Flam ja kargas püsti.

"Kui ta seda oleks?" küsis nrs. Flam weelkord.

"Ei, jeda mitte," pomises Jos wäriwewa häälega.

Nrs. Flam puhus tule katla alt ära, nagu kustutaks ta Carpentaria elukiinla.

"Tahan praegu minna," ütles Joseph narwilikult.

"Dota, filmapill, mu laps. Palun, helista." Teener astus tuppa. "Wtiige see koetud westi oma härrale," ütles proua Flam.

"Uga, ema, mul pole teda waja."

"Sul on teda waja, Jos. Ükski kuu pole hädaohtlikum kui maikuu. Ole nii hea ja tõmba ta selga."

Jos kuulas sõna, kummardas, et oma hirmuäratawa lähema sugulase kätt suudelda, ja siis läks minema. "Mõtke järgi," hüüdis ema talle järele.

Flam jäi seisma. "Ja ta õde?" ütles ta.

"Ära ühenda asju, mis kokku ei kuulu," wastas nrs. Flam, "peale selle pole ta sugugi tema õde."

5. Orkester.

Sel õhtul oli tuhande rõõmu linn ilutu-lestiku säras. Kaheksakümmeid tuhat wäikeft elektrilampi rippus peatänawa girlandides, posti küljest postini. Mitmekesiste hoonete efsküljed olid palistatud tulejoontega, kauplusjed särasjed helebalt, ja elektriwagunid kandisjed monogrammi J. C. hõõgumateft lampideft oma külgedel. Kell kahefta oli tänaw rahwast täis, ja juurewool oli endisest tugewam. Igahiuuulistes sätendawates restoraanides (waatanata hindade wahje peale olid nadj kõik ühtewiifti toredad) lõpetasjed parajasti wiistuhat lõunatajat oma 5000 lõunat, ilma et nende filmad reklaame oleksjed tarwisenumid waadelda. Teater ja warietee, tširkus, menasherii, kontsertjaalid ja muud lõbusustkohad täitusjed rahwaga. Rahwaplatfil lendasjed inimesjed liumägedelt wette, libisesjed pifi kergetid nõlwakuid alla, mille jalale olid laotatud madratsjed, sõitsjed ringi hiiglaratastes, keerlesjed igasugu karusselinudistes, tõusjed õhupalliga õhku ja kasutasjed igasugu teifi meeletlahutuswõimalusft, et igawust ära ajada, just nagu ei oleksft õõ kätte jõudnud. Näitus-hoone suurel õuel mängis orkester usfinaid walsje, kuma pealktuulaw publik nautis kolmest korraft läbi ulatawatel rõbudel oma jookfe. Ruu- midje sijnimas aga jalutasjed mehjed ja naised, et filmitsjeda näituse "Naine" mitmekesjseid atraktsioone.

Ruid suurimat rõõmu walmistasjed kõigile Hommikumaa aiad, kus kokku oli kogunud üle 50 tuhande inimesje. Ka need aiad olid illu- mineeritud, aga teijiti kui peatänaw. Piina laternad olid finnitatud igale poole puudesje

ja saawutasid seega täielikult kalliste, muinasjutuliste õite ilme. Kõik wiferkaarwärawid olid ehitatud ja teisedki, mida wiferkaar ei tunne. Minult muusikaeftraad oli heledasti walgustatud. Ta leegitſes aia keskel nagu mõne hiiglaste kroon ja moodustas, kuigi ta weel tühi oli — tähelepänu peamise eesmärgi. Kõrgel ülewal laotus tumesinine taewas täis hõbedasi tähti; tuul oli soe ja õrn, ja meelitas kuulajaid omale anduma. Ning Hommikumaa aedade 15 restoraani, millest üksikud olid faetud, teised lahtise taewa alused, ei jaksanud ammugi kõiki külastajaid ja soowijaid vastu wõtta. Melituhat tooli eftraadi ümber oli publikuga täidetud, samati kuustuhat teist, mis olid jagatud ſita-ſümna aeda laiaki. Wejtlemise ſummi, riiete kahin, klaaside tirin, paljude, paljude ſammude müdin — tõuſis õhku. Waimustawate naiste näguſid wõis ſelles imeilusas hämarikus waid weel waewaga näha, ja põlemate ſigarite hõõguw tuli tõuſis ja kustus jalapäräſelt, nagu oleksid mängus olnud mingifugused jalapäräſed jaaniuſſikeſed. Igauks tundis ſuure ettemõtte üllatawat menu. Õhtulehed olid teated kannud üle terve Londoni. Nad teatasid tund tunni järgi külastajate arwu, nad arweſtasid ka ſhillingite kogusummat, mille ſlam ja Carpentaria eſmaspäewal pankla wõiwad kanda. Kuid kõige hämmastawamaſ uudisefeks oli õhtulehtedele ſee, et linn igati walmis oli. Ükski aſi polnud lõpule wiimata, ja kõik olid ühe-meelſel arwanifel, et ſee ettemõtte tähendab ſuurte-maſſide jaoks määratud lõbuſtuste ajalooſ tõelift ſenomeeni. Kõik tundſid, et ſlam ja Carpentaria olid ſiſſe juhatanud uue aja-järgu lõbuſtuste alal, ja et tulewikus pole publik enam rahul ſelle wäheſega, millega ta mienewikus oli pidanud leppima. Wanamoodsete ettemõtete omanikud wäriſefid ja wihtafid ſlam'i ja Carpentariat, kuna nende ſenifed külastajad õnnelikud olid, et wõifid olla ſelle ſuurepäraſe uudise ſündimise tunniftajad; nad mõtleſid ſeepeale, kuidas nad tulewikus oma laſtelastele wõiwad jutustada: „Ra mina wiibifin tuhande rõõmu linna awanifel — ſee oli ſuurepäraſe aſi“ jne. —, nagu ſeda ju wanafjad teha oſkawad.

Kõik wotasid Carpentariat, kogu ſelle ettemõtte lõwi.

Ta orkeſter pidi mängima kella kaheſſaft künneeni, ja eriliſed teated kullatud eftraadi küljes ning kohwikutes ütteleſid, et Carpentaria orkeſter mängib „Õhupalli-kiigelaulu.“ Carpentaria wiimafſt, ſel õhtupoolikul loodud kompoſitſiooni.“

Künne minuti eime kella kaheſſaft marſſifid orkeſtri kuuskümneend liiget ſarlatipumafſtes

muundrites läbi aedade eftraadile Künne ſammu nende taga tuli Carpentaria; wäike paafh aſtus ta ees, kandes punaſammetiſel padjal taktipulka. Carpentaria teostas kõik wägema pidulikkufega ja ſelles ſuures ſtiilis, mille üle peenetundeliſemad inimeſed tawalifeſti naerma on harjunud; ſuur maſs aga ei naernud, ta plakſutas ja oli igati rahuldatus. Kahtlemata tegi Carpentaria ſeda, oli ſee nüüd õige wõi wale, puhtinſtinktiwefejt; ſee kõik oli waid ta teaterliku hinge wäljendus. Kogu ta ülesafsted olid mehe mõtetefks, ſel on wanumatu uſt enefefſe.

Punkt kell kaheſſa heitis Carpentaria oma puldi tagant pilgu üle 50.000 peakt kuulaja, kummardas kolm korda wiifakalt ja tõstis oma püha kepi. See oli dramaatiline hetk, Tuhande rõõmu linna tõelift awamine.

Õlugu-hüüded ja hurraakifa kohas läbi aedade; ſee ei tahtnud lõppedagi: kõik, ſes Carpentaria kuulufſt ja nime weel ei tunnud, ſaid aru, mis tähendab olla ſuurlinnade lemmik ja linnutee tähteſe ſeas eſmajärgu täht. Neid termitab publik ſarnafelſt.

Üiigutamata kui kimufuju wotas Carpentaria, kuni hõifked olid lõppenud. See keſtis täsmaliſelt wiis ja pool minutit. Sellega algas kontſert ka wiis ja pool minutit hiljem; Carpentaria oli alati täpipealne, kuid publik oli komekſ, wahel ta aega wiita. Ükſi tõstis ta taktipulga üllatawa hooga. Kuju oli elule ärganud, ja kõlas „God save the King.“

Näha Carpentariat juhatamas, ſee oli üks tähtſamateſt aſjadefſt maailmas. Ta ei juhatanud waid kae ja ſilnaga, waid kogu oma ſuurepäraſe keha ja muundriga. Temaſt räägiti, ta wõiwat „Croica't“ pahema jalaga juhata — ja ſes oleks wõimudki ſelle wafſtu waielda? „God save the King“ — tähendas tema jaoks lapſemängu. Siisſi awaldus ſelle hümmi ettekandel teatud reſerwatſioon. Ta juhatas hümmi juſtament nii, nagu kaitſefks ta tõepooſeft „funingat“. See oli ka kõik. Aga millife hoogu, millife ſhifiga, millife eſprii'ga kaitſefks ta oma kuningat! Poolehoid oli tormikas, freneetiline.

Järgnifefks numbrifks oli Carpentaria oma: Tuhande rõõmu linna marſſ. Carpentaria juhatas aimult rahwushümne, oma kompoſitſioonena ja ſuurima kontſeſſioonina wahetewahel ka Wagneri ja Beethoveni. Rõõmulinna marſſi awaldas Carpentaria peenemat ſtiili, ja pidi iſikliku ettekande mõjul kindlaſti üle terve Inglismaa lewima. Seſt juba minewal aastal oli ſee marſſ Ameerika Ühſiriigid wallutanud. Ta algas wõimalikult ſuurejõulife mürtſuga, mis keſtis ilma wäheina kui waherajata marſſi lõ-

puni. Selle meisterteoje ettekandmijel soovitas Carpentaria süüfilisi kunsttükke, mille eest teda iga varieteekunstnik võis kadetseda. Oma si-
fima elu ja tumete avaldamise hoos seisis ta peaaegu pea peal. Juhatajapult oli ta jaoks liig väike. Ta wajas terwet planeeti, et end wabalt liigutada. Tahtkepp oli waheldamisi walitsuskepp, pumbahoow, fork, trummipult, lipp, hambaork, tolmulapp, pendel, piits, pudel magusa siirupiga, skorpioon. Waheldamisi piitsutas, waewas, julgustas, wabastas, surus, pühkis, noomis, walitses, laotas, tulistas, peatas ta oma orkestri ja pööris oma siiskonna wälja; alati kui entusiastid ta orkestri tahtis eksi-
teele wiia, indiskrettsioonidele juhtida — wai-
gistas ta teda oma magusa siirupipudelig. Waheldamisi oli ta juhatamine marsš, sõjaretk, tulekahju, ratja-wõidusõit, 40-tsentimeetrilise laengu wäljalaske, ilutulestus, linnapea-banquet ja ema sünnamine keset rohkearmulist perekonda. See oli midagi kolossaalset.

Lõpuks — nagu oleks mingi uks sulatud — järgnes kummaline waikus, ja siis leegitses poolehoid sama wägewalt nagu tükk ise heleda loitwa tulena.

Carpentaria kummardas; orkester kummardas; ja Carpentaria kummardas weelkord. Siis wiipas ta kepiga ühe flöödipuhuja kohale, kus Carpentariaega ta kuulust pidi jagama. Mis põhjusel nimelt üks flöödimängija, sellest ei saanud ükski inimene aru. Neljakümme flöödi woleks kuulnud selles kardmuusika ja trummide loodud müras. Aga Carpentaria oli nimelt Carpentaria.

„Kas keegi Teist kuulis mingisugust pauku? küsis Carpentaria taha oma muusikute käest.

„Paraku? Ei — ei“ tuli wastus umbes tosinalt poolt. „Kuidas?“

„Seft üks kuul riimas parajasti mu kõrwa — neliwimases tahtis.“ Ta tõstis käe kõrwa juure ja näitas werd sõrmedel. „Aga see pole tahtis,“ rahustas ta mehi, „ootan Teilt, et Te end niiviisi ülewal peate, nagu poleks midagi juhtunud — nagu waprast soldatid.“

„Aga muidugi,“ wastas kartmatu orkester. Carpentaria waatles terawalt muusikapawiljoni raudtalasid. Just ta pea kõrgusel oli üks raudtala weidi kriimustatud ja wigane. Ta palus kahte pafunapuhujat, talle weidi ruumi teha, ja paari sekundi jookkul oli tal käes lõnni pigistatud kuul, mille ta tasku pistis.

„Nr. 2!“ ütles ta terawamalt, läks pulbi juure tagasi ja andis algusmärgi.

Nr. 2 oligi Häällaul. Raske oleks leida olnud suuremat wastandit marsšile. Ta oli nii

õrn ja woolas nii taha, et teda waewalt kuulda wõis, ja ometi kuuldi teda — teda wõis kogu igalpool kuulda. Carpentaria kiskus oma orkestri magusaid helisid, nagu mõni wõlufkunstnik pikka paberitulli oma suust, mida ta warem tühjana on näidanud. Ta häällaul oli tõesti waimustaw ja woolas kergelt läbi õhu; ta kiskus emadel pisarad silmi, ja isegi tugewad mehed pidid silmad kokku pigistama. Nii mitmekülgne oli Carpentaria. Applaus kaswas tõelikult mäsaks.

„Annan Teile oma ausõna, mu daamid ja mu härrad,“ ütles Carpentaria, astudes juhatajapuldi wõre juure ja pannes tormilise kiidulakutuse ühe käelikutusega waikima, „et kell pool kolm täna õhtupoolikul polnud weel ainustki nooti sellest tööst komponeeritud.“

Ta polnud sugugi ärew, kuid kui ta kontserdi lõpul nägi, et ta uusi kuule enam ei saanud, siis pühkis ta kergendatult oma otsaesise higist puhtaks. Ja muusikud tegid jedafama.

Ta läks nüüd tumiks ajaks jõeäärsele terrassile jalutama, et end pärast oma kunstilisi ja teisi ärrituji wälja puhata; seejuures mõtles ta kord kuuli, kord jälle Slam'i peale. Ta juutis omale waewalt selgeks teha, kui mõrra hädaohtlik oli ta seisukord seal ülewal Slam'i läheduses; tänini olid nende suhted olnud äärmiselt sõbralikud; wähemalt pealiskaudselt wadatuna pidi tekkima säärane mulje. Peale selle oli ta palju Slam'i kasuks teinud; ta oli kogu oma waranduse Slam'i hooletaks usaldanud, awamispäewa suur menu oli tema ideede tulemuseks — ja siiski mihtas teda Slam, seda tundis ta nüüd kindlasti. Sirmuwarin wallutas ta teha, kui ta selle peale mõtles, kuidas ta seal ülewal gondliserwal oli istunud, ja kuidas hiljem Slam ta üle oli naernud.

Hommikumaa aiad oli tühjad ja pimedad. Lõbus rahwahulk oli kadunud, tuled olid kustutatud. Ainult walgus paistis läbi Slam'i aknalaukide, ja seda juba terve õhtu. Carpentaria bungalow oli pime. Ta küsis eneselt, mis Juliette õige teeb. Lõpuks sanmus ta läbi aedade koju. Kui ta parajasti läbi eesukse majja tahtis astuda, tuli talle äkki meele, et ta puuhoowis wiibiwa joomari kohta korraldust pole teinud. Ta astus trepist alla, läks piiratud hoowi ja süttas tiku. Mees lamas kahtlemata maas ja magas.

„Noh,“ pomises ta.

Äkki waldas teda lõbus meeleolu. Ta tõstis meelemärguse kaotami üles, kes end sugugi ei liigutanud, ja kandis ta ilma suurema raskesteta — Carpentaria oli erakorraliselt tugev mees — Slam'i maja kõrwaliseskäigu juure.

Siin nõjatas ta mehe üst vastu. Juba nädalaid oli Ham igal ööl selle ufse kaudu majast lahkunud, et weel kefföööl wiimast inspektiooni-käiku ette võtta. Carpentaria tundis, et ta Ham'ile kuidagi kätte peab maksma. Siis tõmbas ta tagasi warju ja jäi ootama.

Üks awaneski, ja nagu Carpentaria seda oli lootnud — kuffus Ham üle mehe pikali. Wandefõnaga huultel ajas ta enese jälle püsti, süütas tiku ja wahtis lamajale otsa. Sel filmapilgul mõõdus pimeduses Carpentariaist keegi naisterahwas. Üllatatumt tundis ta selles ära Juliette'i. Ta haaras ta käest kinni.

„Oh,“ hüüdis Juliette tasa ja kohkus.

„Miks ja siis nii ehmata,“ päris Carpentaria.

„Ei,“ ütles Ham weidi hiljem.

„Ka mitte oma ufse juures?“

„Ei. Mis see tähendab?“

„Ah, mitte mitte midagi. Armasin, nagu oleks ma ühte joodikut näinud.“

„Head ööd,“ urises Ham. Aga selle asemel, et weel weidi wärsket õhku hingata, pööras ta kannapealt ringi ja läks maija tagasi.

6. Muft foorem.

„Smelik,“ lausus Carpentaria tagasi koju minnes, „miks salgab mu sõber ja osanik, mr. Joseph Ham, et ta joodikut näinud; ometi kuffus ta üle tema maha. Omaenese filmadega nägin ma teda kuffumat, ja see oleks teda pidanud ärritama, sest just mr. Ham laskeb end igast ebaharilikust juhtumusest kergesti üles ärritada. Ja siiski, niipalju kui ma seda pimeduses näha mõisin, polnud ta sugugi pahane wõi ärritatud. Wastuotsja, ta näis olewat waid väga nukras meeleolus.“

„Ja edasi, mis on juhtunud mu joodnud sõbraga? Ta peab ju praegu kufagil wiibimal. Kas on ta praegu Ham'i majas, ja kui see nii on, miks wiibib ta seal? Sest ei Ham ega ka ta ema pole tavaliselti seda, mida kuffutakse heaks Samaaria meheks. Ja kui ta mitte Ham'i majas ei wiibi, siis on äkki kaineks saanud ja ilma iga abita minema läinud? Wõimatu! Ka mtua olin ometi kordki purjus, ja tean, et see on võimatu. Joseph on ta kuhugi toimetanud? Ja kuhu? Ja mis otstarbel?“

Carpentaria jules eesufse, astus oma maja trepikotta ja keeras majaukse luffu, luffkas ifegi riivi ette. Idee, maja luffutada, mis asub poole ruutpenikoorma fuurufel om a

maa-alal, mille fiffefäigud ümberringi juba ifeeneusest olid walmatud ja kaitstud, paistis talle naeruwäärne. Siiski tegi ta seda, olgugi, et ta oma tegewufele mingifugufi põhjufi ei leidnud. Ta armas samme kuulwat, mis lähenewad kõögift trepikojale, keeras ruttu elektritule põlema ja waatas korridoori. Kuid seal polnud midagi. Siis armas ta, et ta sel õhtul on lihtfakt närwlik ja kuffutab omale liig palju igafugu asju ette. Teenijad olid kindlasti kõif juba woodi pugunud. Ta kuffutas ta astus trepift üles, et oma töötuppa minna; seal istus ta toolile, jellele kuulfale toolile, kus ta oma komposiffioonid oli loonud. Maiöö nõrk hell wõimaldas talle näha ruumi tähtsamaid efemeid. Ta mõis näha presidendi Mac Kinley omakäelife kirja kahwatu raami nelinurka, see rippus otfe ta wastu feinal. Müüd kuffus ta mõtteid koguda ja loogilifef järjestufes järgi mõelda; siis armas ta jällegi samme kuulwat ja nägi segafelt mingifugufi fogu ufse juures.

„Kes seal on,“ küfis ta terawalt.

„Minult mina,“ wastas naisterahwa hääl; samal filmapilgul löi elektriwalgus põlema.

Juliette feifis ta ees.

„Miks istud ja pinedas, Carlos?“ küfis ta. Carlos oli Juliette'i lemmiknimi oma wendale.

„Ma ei tea,“ wastas Carpentaria tahtejõta.

„Mu waene armas pois,“ naeratas Juliette ja astus lähemale.

„Ma pole fülle weel head ööd soowinud.“

Ta afitas oma pikad ja elegantfjed käed Carlos'e õlgadele, nagu ta seda iga õhtu tegi, ja fuundles teda Brantsufe kombe järgi mõlemale palele.

Armastus Carlos Carpentaria ja ta poolprantsufe poolde wahel oli aus ja fufaw. Ta armastas teda ta pariifliku fhifi walmifse kui ka nende praktilifse omadufte päraft, mis ta nagu enamik Brantsufe naifi omas; siis aga ka sellepäraft, et ta oma wenda pidas geentufeks. Sel õhtul tundus aga öde weelgi magufam ja õelikum kui kunagi warem. „Head ööd, head ööd,“ lausus Juliette wäriwewa häällega, ja kerge niiskus färas ta filmis.

„Head ööd,“ wastas Carpentaria.

Juliette läks kiirelt minema; ta fuurepärafelt jobim, mustaft musfeliinift feelik löi weelkord ümberufse tagasi.

„Ta on täna õhtul wäga ärew,“ ponnifes Carpentaria ja mõtiffles, nagu seda teewad kõif mehed aegajalt, et naifed on kummalifed

ja arusaamatud. Kuid see on lõpuks saatuse poolt hästi loodud, sest sellega hoitakse meeste huvi tardumuse eest.

Carlos läks magadistuppa ja astus puust balkonile, mis võimaldas pilgu Ham'i maja kõrvalsiisakäigule. Valgus paistis läbi uksekaasi, ja Carpentaria nägi, et üks waid ette oli nõjatatud. Ta astus magadistuppa, kustutas kõik tuled ja tuli siis uuesti balkonile tagasi, et sinu waikefuses oma tähelepanekuid jatkata. Ta otsustas, seni oodata kunni Ham'i maja üks lahti jääb. Ta wõttis istet forntoolil, mis balkonil asus, ja kahjates aimult, et sigari wõi sigareti hõõgumine ta silmapilkelt ära wõiks anda. Ta oli rahulikum. Arwamus, mille talle alati ligi tõi muusika, oli tahtnud, ja ta wõis jälle selgelt ja loogiliselt mõelda.

Wahapeal mõtles ta wähem juhtumuse peale joomariga, kui, mis ju ka loomulik oli, juhtumusest kuuliga. Müüd imestas ta ise, et ta rahulikult oma kohale wõis jääda, kus ometi kuul nii lähedalt, isegi riiwates, mööda oli wihisenud. Ka tundis ta oma muusikute külma were ees inetlust; aga nende kõrwu polnud kuul ju tabanud. Ta sai aru, et ta on iga ogara sihtlauaks, kes enese õhtul kuhugi pimedatesse puhmastesse peidab ja suurt muusikalärmi kasutades ta peale lasta tahab. Ta ütles aga enesele: „Kui pean surema, siis pean ma surema, ja asjal on lihtsalt lõpp. Oletame, et keegi mees A kawatseb kindlasti meest B tappa, siis ei wõi ju B-d miski enam päästa. Mina olen B, — Mii siis, mul tuleb olla silaspoof. Aga kes oli A?“

Ta mõtles kõigi waenlaste peale, keda ta omale teinud, kõigi wõistlejate peale, kellest ta üle jooksnud; aga nende loetus ei täitnud otstarwet. Seft ta teadwuse sügawikust kerkis alati esile waid üks nimi, nagu alati ühesarnased nullid kerkivad soopimale, seal lõhkedes. Ja see oli Ham'i nimi. Ta keelas sellele nimele ilmumise, aga ifka jälle tuli see nimi tagasi. Sihtfuses, mis ta mõtlemist alati iseloomustas, ei suutnud ta mõista, miks pidi teda Nam tappa kawatsema. Aga episood õhupalli gondlis oli heitnud uue walguise Ham'i iseloomu kuristikkudesse. Carpentaria sai aru, et ta Ham'i seni polesti oli hinnanud, ja et Ham mees pole, kellega võimalik oleks ühiseid huwifid teha. Tolle mehe tundmatud plaanid näifid Carpentariat tol õöl ümbritsewat ämblikuwõrguna. Ma tihedamini ja kitsamini mäsifid nad ta endasse.

Siis katkestati ta mõtted balkoni all tekiwad kahinaga.

Ta kuulis, kuidas ta maja kõrwaluks ettewaatlikult awati. Seda kuulis ta õõ waikefuses selgesti; aimult, ta ei mõistnud, kas awati üks seeft wõi wäljastpoolt. Talle torgatas pähe, et ta küll peaufse hoolikalt oli lukustanud ja riimi ette liikunud, kuid seejuures kõrwalukse täitsa oli unustanud. Ta ulatas võimalikult kaugele üle balkoni ääre, aga isegi nii ei wõinud ta pilkasufes midagi näha.

Siis kõlasid sammud kruusal, ja ta nägi. Walget plekki, mis liikus üle tumeda marfi. Järgmisel hetkel nägi ta, et see oli Juliette, kes oli omale sidunud walge cham'i ümber pea. Mis teeb ta seal all, ja miks awas ta ukse nii wargi? Kas oli tal mõni saladus? Ta otsustas, oma õde silmas pidada. Ta õde astus mõlema maja wahel asuwa allee keskmeni, seal jäi ta seisma. Just sel silmapilkul ldi nättus-hoone suur tornikell pidulikult, peaaegu hoiatawalt, katsteist üle laialdase magawa Tuhande rõõnu liina.

Kella hüüd tundis Carpentariale üsna dramaatiline. Tal oli selge tunne, et ta Juliette'i ei tohi waritseda, et ta oma armastuswäärse elukaaslase wastu ei tohi olla alati; nii siis hüüdis ta aumehena: „Juliette, mis sa seal teed?“

Ta enese hääl ehmatas teda. Ta kostis pimeduses heledalt ja läbilõikawalt.

Järgnes wäike paus. Siis wastas Juliette:

„Carlos, sa tahad mind täna õffel alatafa ehmatada. Arwasin, et oled woodis ja magad. Sa külmetad enese weel balkonil ära. Ma tahtsin weel natuke wärsket õhtu siisse hingata.“

See üllatas Carpentariat, et õde midagi ei õelnud walguise kohta Ham'i majas ja awatud ukse pärast, kuigi ta nägu sunnapoole oli juhitud.

„Ole mõjlik ja tule tuppa,“ ütles Carpentaria, „sa ise külmetad enese ära.“

„Tulen,“ wastas poolõde ja läks majasse.

Siis ehmatas Carpentariat jälle midagi. Midagi liikus balkonil, killepottide läheduses: kohe selle järgi tundis ta surwet jalgade wastu.

„Beppo,“ fosistas ta äkilise kergendusega ja naeratas oma närwikku hirnu üle. Suur angoakasf kargas ta põlwebele ja hakkas pemehe suurepäraseid punaseid piikse kraapima. Carpentaria silitas looma, ja Beppo kurifses saemabrikut meele tuletama kõlaga. „Mitte nii waljusti, Beppo,“ ütles Carpentaria kasfile, see aga pidas end parima maailma tähtsaimaks keskmees ja jatkas oma laulu endise elawusega.

(Järgneb).

Kolm sôpra ja kolm winti.

Austria kirjanik Gustav Schröer.

Kes ilusal kewadehommikul Steinhofenist läbi läheb, peab rõõmu tundma. Kiwikatusega majad seisawad siin ja seal mäekülgedel puhtana ja kauniina roheliste puude warjus. Suits tõuseb küünalsirgelt korstnaist, kiwid ja selge mägestikuoja westlewad tasakesi ja elawalt sini- ja wõililledega, ja metsadest, mis kaugemal, kostab sügaw, rõõmus mühin, ning akende ees wilistawad windid.

Windid!

Kogu Steinhofenis ei leidu ainustki majaisa ega ühtegi üle kaheteistkümne aasta wanust poissi, kel poleks oma wint puuris. Aeg, mil linnud pimedaks tehti, on Jumal tänatud mööda, aga aeg, mil wõidulaule korrakdati, paraku ka. Wanad inimesed tundsid weel mõlemaid ja peawad windilaulust weel tänapäewgi enam lugu kui noored. Nad satuwad waimustusse, kui mõni wint Schmalkaldi kaksiklaulu laitmatult esitab, ja terawa weinilaulu ees, mis aameniga lõpeb, langeksid nad kõige meelsamini põlwili. Noored on ka puhastuskääridega ja nisuõllega rahul.

Kus tee Steinhofenist Moderausse pöörab, seal seisab wiimase majakesena Kristof Günteri majakene, mille omanikku nad Koolitofliks kutsuwad, sest et ta enamalt kooliteener oli. Oma teenistusepäewil on tal Steinhofeni lastega küllalt pahandust olnud. Koolijuhataja oli kange peaga mees ja pahandas teenriga kangesti, kui koolimaja kojapõrandal kooliõpilaste mudajälgi nägi. Nagu seda oleks halwa ilmaga wõimalik olnud ära hoida. Siis seisib Toffel kogu hommikupoole oma kohal.

„Kraabi jalad puhtaks, täipung,“ kisas ta suurtele ja „puhasta oma jalakesed matil puhtaks, Hermannike,“ wõi „Roosike,“ wõi „Liisike,“ wäikestele. Wäikesed tegid seda ka sõnakuulelikult; suured aga pugesis Tofli luua alt tihti läbi, naersid waljusti, kui wanamees wihaseks sai; seda sai ta ruttu. Siis oli, nagu oleksid ta juuksed püsti tõusnud; ta limpsas keelega esiti paremale, siis pahemale poole ja ikka nii edasi ning

tagasi, ja see näis olewat kõige ilusam. Tõsiselt kurjaks ei osanud ta saadagi. Tema wiha oli õlgtuli. Ja seda teadsid wõrukaelad ka. Ja see, mis nad talle tegid, oli ka enam lustilik nokkimine. Aga selle juure asi jäi. Ta pärandati isegi edasi ja kestis weel siiski, kui Koolitoffel ametist oli lahkunud ja oma majakesesse elama läinud.

Wanamehe majakese ees seisib kitsas aiariba. Sinna oli Toffel istutanud roosid, madalad ja kõrged. Ja rooside wahel aknast pahemal pool keset mets-wäinapuid rippus puur windiga. See punastkirju lind polnud mingisugune meister. Harilikult rikkus ta Schmalkaldi kaksiklaulu ära, aga ta oli wanamehele armas, nagu oleks ta olnud tema laps. Maja taga seisib pikuti wastu mägestikku suur aed, kus Kristof Günter kaswatas puu- ning juurewilja ning kartuleid.

Kuna Moderau lapsed Steinhofenisse kooli käisid, siis pidid nad kooli minnes ja sealt tulles Toffeli majast mööduma. Ja nii tundis ta neid kõiki. Lõunaajal nõjatas ta oma aia najal ning ootas wiisakate tütarlaste teretust ja metsikute, temale sama armsate poiste nalja. Lapsed jutustasid temale, mis koolis sündinud.

Ja ülestõusmisepüha ning Mihkli-päewa ajal näitasid tütarlapsed temale oma tunnistusi. Siis ta kiitis wõi — pea, ei, iial ei pahandanud ta. Et mõni sihuke patsidega ehitud kräsupeakene laisk wõis olla, seda Kristof Günter ei uskunud. Nii siis waatas ta pisikestele patutegijatele lahkesti silma, pani oma käe, mille nahk närtsinud ja woldis, lapse pea peale ning ütles:

„Waata, waata, Roosike, minu arust pole see õige. Pead oma peakest pisut enam waewama. Ära hakka nutma, küll pärast kõik hästi läheb.“

Ja siis jagas ta neile pirne ning õunu, ja ükski neist ei jäänud ilma.

Kui siis suured poisid tulid, siis asusid needki aia ette, aga need talitasid teisiti kui pelglikud tütarlapsed.

„Kristof, soowiksin saada õuna,“ ütlesid nad.

Ja Kristof wastas: „Tee, et edasi saad, täipung!“

„Ohoo, mul on tunnistus taskus!“

„No see on weel midagi — ainult neljad.“

„Mitte ainustki nelja. Kristof, usu, ainult ühed!“

„Walelik!“

„Aga kui ma seda ütlen, Kristof!“

„Siis näita siia!“

„Kas sa mind ei usu, Kristof? See oleks haawamine.“

„Näita siia, sina jultund!...“

„Ei saa praegu kätte. Tead, pidin eile kartuleid tassima, nii et selg praegu walutab. Olen rõõmus, kui pauna seljast maha saan. Kui walus see on! Jks sinine plekk teise kõrwal. Aga mis oleks nüüd õunaga?“

„Mitte midagi. Õunu mul ei ole.“

„Wõi pirniga?“

„Noh, et mul üks parajasti juhtub taskus olema!“

Ja temal on igaühe jaoks „parajasti üks weel taskus.“

Nii on Kristof neile kõigile armas ja temale jälle nemad. Aga wihastama peawad nad wanakest. Tema saab pahaseks, kui ta aiawäraw lahti on. Ja sellepärast awab selle igaüks möödudes. Kristof aga luurab.

„Sina lontrus,“ kisendas ta, tormab majast wälja ja paneb aiawärawa kinni, kuna poiss eemale jookseb.

Nüüd on Kristof midagi uut wälja mõtelnud. On enesele teinud wäikse pritsi. Sellega on ta ennast ümber käima harjutanud. Majauksesse on ta puurinud augu, parajasti nii suure, et pritsiots sinna sisse mahub. Selle kohale on ta puurinud teise augu sihtimise jaoks. Siis on ta hakanud sellega harjutusi tegema. Kolm õhtupoolikut on ta harjutanud. Nüüd tabab ta igaüht ilmeksimatult.

Tuleb siis järgmisel hommikul esimesena Robert Dehne. Aiawäraw on kinni. Niipalju on Robert juba kaugel tähele pannud. Ka majauks on kinni, kõwasti kinni. Peaaegu oleks poiss mööda läinud; sest kui majauks pisut praokile on, siis on kindlasti teada, et Kristof luurab, ja wäraw awamine ei tee nalja. Natukese aega seisab Robert kõheldes. Siis aga läheb ta, lõksti, link andis jä-

rele ja: tsss, purskas weewool poisile näkku. Otse ninale tabas ta ja jagunes siis üle kogu näo. Nii kohkunud oli Robert sest kallalekippumisest, et ta seisis nagu Loti naine, ja kui majaukse tagast ei oleks kajanud waikne naerukõhin, ta oleks tingimata uskunud nõidust. Nüüd aga taipas ta, hakkas naerma ja jooksis ruttu lähema nurga taha. Sinna heitis ta kõhuli maha, et waadata, kuidas asjad edasi arenewad. Kristof tuli majast wälja, pani aiawärawa kinni, siis ka majaukse, ja — kadunud oli ta. Robert Dehne aga luuras, ja ta õlad wabisesid warjatud lõbus.

Esiti tuli paar tütarlast. Need möödusid wiisakalt. Siis aga tuli nähtawale Heinrich Grossmann.

Nüüd hakkas Robert lõbupärast mõlema käega rohtu kitkuma. Heinrich lähenes nagu rebane. Robert Dehne pistis oma pea sügawale hekki, et tal midagi kaduma ei läheks.

Ahaa, mõtleb Heinrich, Robert ei ole täna ometi minu ees siin olnud. Muidu oleks wäraw lahti.

Aga temagi arust näib asi olewat wõõras, mitte harilik. Ja sellepärast teeb ta täpselt sedasama, mis Robert tegi. Wiimaks wõtab ta südame rindu, ja tsss, purskab talle weejuga näkku.

Nüüd hakkab Robert heki taga nii waljusti naerma, et Heinrich ehmatuse pärast enam põgenemisege peale ei mõtle. Ta jääb seisma ja tsss, saab ta teise walingu. Nüüd hirnub Robert ja trambib jalgadega nagu sälg. Heinrich aga paneb putku. Siis hüüab teda Dehne. Nüüd kükitawad nad kahekesi heki taga ja luurawad Richard Handrocki.

Sellega on lugu samuti kui teistega. Nüüd on nad rahul, lähewad ühesmeeles kooli ja naerawad ning naerawad. Tunni ajal ei tohi neist keegi teist kõrwalt silmitseda, muidu purskaksid nad kõik jälle naerma. Ei puudunud palju, ja nad oleksid jäetud istuma.

Kodu lähewad nad jälle koos.

Kristof nõjatab aia najal.

Poisid teewad, nagu ei oleks midagi olnud.

„Tere, Kristof!“ teretawad nad.

„Tere, tere!“ wastab Kristof ja ta silmanurkades walwab kelmus. „Näete wälja, nagu oleksite nagu pesnud,“ ütleb ta edasi. „Nagu oleksite täna oma nagu kaks korda pesnud.“

„Oh ei, Kristof,“ ütles Robert Dehne, „mis me teeme, seda teeme juba põhjalikult.“

„Nii on õige,“ naerab Kristof, „mina olen seda ka alati pooldanud.“

Siis hakkavad poisid jooksma, ja kui nad ojast üle jõuavad, jäävad nad seisma, kõwerduvad ja naeravad. Ja Kristof naerab ka, aga tasakesi oma ette.

Nad usuwad, wanake wäsib tähele panemast, aga nad eksiwad. Tema tabab oma pritsiga alati ja see läheb ajajooksul igawaks. Tarwis wälja mõelda mõni teine nali.

Mõne päewa pärast jõuavad nad otsusele. Kristof on oma windile lahtise ukse ette riputanud plekist supelmajakese. Selle haagiwad nad lahti, et ta maha kukub. Katki ta ei wõi kukkuda, sest all on pehme muru. Pärast kisen-dawad nad: „Sinu wint on wälja lennanud, Kristof!“ ja heidutawad teda niiwiisi kangesti.

Robert Dehne on selle wälja mõtel-nud, Heinrich Grossmann on pähkla-puust kepi teinud ja Richard Handrock on supelmajakese maha haakinud. Pärast lõunat on nad seda teinud, kui Kristof maja taga töötas ja ei uskunud, et keegi teda ta rahus eksitab. Sest pidi saama nali — aga sai kurwastus!

Kui Richard Handrock kepiiga supel-majakese poole küünitas, muutus lin-nuke rahutuks ja hakkas piiksuma ning kartlikult siia-sinna keksima, ja kui supelmajakene maha kukkus, lendas wint aralt tiibu lehwitades pikast kepist mööda lähema lepa otsa.

Poisid seisid halwatult. Nad teadsid, mis see tähendas, kui wint puurist pää-sis. Moderau inimesed olid ju samasu-gused windinarrid kui Steinhofenis. Pik-kamisi ja norus peaga läksid nad eemale ja heitsid majast tüki maad eemal ro-husse. Ükski ei waadanud teisele. Nende pilgud wiibisid majakesel, kur-walt ja kartlikult.

Ja siis ilmus Kristof majauksest. Ta waatas puuri järele. Siis sai ta ela-waks. Jooksis siia ja sinna, ringutas käsi, otsis ja lõi käsi kokku. Nüüd hüü-dis ta:

„Windikene, minu windikene, tule! Tule, mu Hansel! Siin on kanepiteri, ilusaid, rammusaid, tule, mu Hansel!“

„Tsirr, tsirr,“ wastas wint. Ta oli wanakese häält kuulnud.

Poisid hingasid ruttu ja sügawasti. Kui wint ometi tagasi tuleks. Nüüd hüppas ta oksalt oksale. Madalamale. Wanake meelitas, ja ta häälest kajas palaw palwe. Linnuke läheneb, tuleb — tsirr, tsirr!

Seal läheneb üks isane wint. Ajab suled pea peal turri ja tormab põgeneja kallale. Nüüd kõlawad linnuhääled tera-wasti ja wihasena. Poisid teawad: nüüd on kõik otsas, ja Kristof teab seda ka. Tülitsedes ja üksteist taga ajades len-dawad linnud ojakese poole ja sealt metsa.

Nüüd istub Kristof läwepakule, toe-tab oma walge pea kätele ja nutab. Poisid näewad, kuidas ta õlad wabi-sewad.

Nad tõusewad ja hiiliwad minema. Juba nii kaugele jõudes, et wanake neid enam ei näe ega kuule, hakkawad nad üksteisele etteheitideid tegema.

„Päris kaabakas oled sa,“ ütleb Richard Handrock Robert Dehnele, „et seesuguse sigaduse wälja mõtlesid!“

„Nii,“ kaitses see ennast, „ja kes ajas supelmajakese maha?“

„Jah, kui Heinrich ei oleks keppi teinud!“

Ei kestnud kaua, siis kaswas ausast kurwastusest käsitsiwõitlus. Wiimaks ütleb neist igatüks mossis mokil: „Tean, mis teen.“ Ja siis läksid nad laiali.

On widewik, ja Kristof Günter istub kurwalt oma toakeses. Seal liigub õige tasa ja arglikult aiawäraw, warsti selle-järele ka majauks. Ettewaatlik käsi paneb midagi kotta, siis lähewad üks ja aiawäraw jälle samatasakesi kinni.

Kristof waatab imestades wälja.

„Tsirr, tsirr,“ kajab ta jalgade ees.

Seal seisab wäike puur ja selles keksib isane wint.

Palaw hoog tõuseb wanakesele silmi. Ta toob puuri tupp. Ja nii kordub see weel kaks korda.

„Poisid, poisid,“ ümised Koolitof-fel. „Täipungad, niisugused kasutumad, armsad!“

Kui waenulikud sõbrad hommikul üksikult majakesest mööduwad, siis ripub seinal kolm puuri wintidega. Kri-stof seisab ukse taga oma waateangu juures, aga pritsi tal käes ei ole. Seda ei oleks ta ka wajanud. Sest keegi ei puuduta ta aiawärawat. Nii wiisakalt möödusid poisid sealt ainult siis, kui

weel väikesed olid. Ja igauks neist kolmest mõtleb puure nähes oma osa.

Wahetunnil sirutab Robert Dehne Heinrich Grossmannile käe:

„Säh, kui tahad!“

See tahab ja Richard Handrock ka. Koju lähewad nad siis koos, aga kauges kaares mööda Kristof Günteri majast.

Aga see seisab lahtise aiawärawa wahel.

„Hei, poisid,“ hüüab ta, „tulge siia!“

Ja kui poisid tahawad plehku panna, saab Toffel juba wihaseks.

„Siia tulge!“ kisendab ta waljumini.

Jumala nimel, tulgu siis peapesu. Pead norus, lähewad nad. Kristof paneb nende järel aiawärawa kinni ja silmitseb neid tüki aega.

„Pirnid on walmid, suured kollased,“ ütleb ta. See peab kõlama wihaselt, on aga nagu nuuksumine.

Kolm silmapaari waatawad jahmatades üles tema poole. Tema aga kahmab kolme pea ümbert kinni, pigistab need oma rinnale, laseb oma walge pea nende peale wajuda ja nuuksub:

„Kolm winti ja — ja kolm sõpra. — Nüüd tulge. — Üks punastest oskab terawat weinilaulu. Teie lollpead!“

See alles on kolme patutegija täielik lunastus. Jah, kui üks lind terawat weinilaulu oskab, siis on Kristof neile tõesti andeks annud.

Sestsaadik jääb Kristof Günteri aiawäraw kinni, aga weel iial pole tema õunu ja pirne nii palju rüüstatud. Ja wanamees ise weel naerab.

Kolm rändajat.

Austria kirjanik Alfons Petzold.

Noor aasta puistab esimesed öied põldudele ja ehib maa puiestikud piduliku haljusega.

Mahedad tuuled täis rohulõhna ja mullalehku rändawad läbi talwekitsaste ja kiwitumede linnatänawate.

Nagu meelitawad neid jääwad nad seisma wabrikute ja kaubamajade ette ja sosistawad õitswal suul töölistele, kauplusteenijatele, ametnikkudele ning õmblejannadele kõrwa:

„Homme on pühapäew. Siis peab kaste lilledel teie rõõmsaid nägusid peegeldama, nagu tänane äripäew teie wäsinud, kurwad warjud oma töölauale wajutab. Me läheme teie ees ja äratame teid teie wastuwõtuks. Tulge järele! Kui homme päike teid warajasel tunnil kutsus, siis järgnege temale. Tema pole weel kedagi petnud, waid on kõigile, kes teda usaldasid, kuninglikke kingitusi jaganud!“

Pehme punakas uduloor wajub kolme rändaja selja taga suurele, pühapäewahommikul ärkawale linnale.

Nende ees sirawad põllud päikese käes nagu walged paberid lambi walgusel.

Kolm rändajat — noored töölisid — kannawad uhkeid, wabu südameid

tänawail, mis jooksewad kaugelseiswate metsagakaetud mäekinkude poole.

Kõik oma tumeda pelgikkuse ja aralandslikkuse, mis nad igapäewase elu wastu tunnawad, on nad maha jätnud töökotta.

Nende hinge kogu kandam on rõõmus ootus!

Millised ilusad anded annetab neile säraw päike?

Iga samm lähendab neid ootuse täideminekule.

Seda tunnawad nad ja rõõm äratab neis mälestuse rändamiselaulust, mis nad kord koolis õppinud.

Nad hüüawad selle heledasse hommikusse kui wõidurikkad sõdurid.

Igawesest ajast saadik on ainult rändaja ainus tõsiselt waba inimene.

Ja kui nad rändawad läbi wõõraste maade ja alistuwad ainult päikesele ja tähtedele, siis sirutawad nad wabas ühetaoluses üksteisele käe: kuningas ja hulgus.

Rändamine wennastab meid.

Rada wiib üle künklike aasa.

Tema kõrgusel seisab, seda walitsetes, suur õunapuu.

Ta on täis õisi.

Kui kargab mängiw hommikutuul ta okstesse, hälliwad miljonid õied tema okstel, nii kui oleksid nad lugematud walged liblikad.

Tema krobeliste juurjalgade eest jookseb õrnasti ja rahulikult wesi mäest alla.

Niiske, lopsakas maa kannab lõp-mata palju lille kewade tugewas, elurõõmsas kaswus.

Tähekesed, päikeserattakesed, taskukesed, karikad — lugematud kujud, mis kõigis wärwes leegiwad, nagu neid ilusamini ja omalaadilisemalt ükski naine ju wälja ei jaksa mõelda oma tikandusmustriks, roomawad, roniwad, tantsiwad, hüppawad, lehwiwad rohu mahlakas roheluses.

Seal särab entsiani sinilatern kelmi-kalt hiiliwale okeleile näkku, kes kääbuse wihaga otsa wahib julgele, uhkele harjasheinale.

Kari tüümiane peab ühe suure lille ümber pillerkaari, kuna üksik kellalill palwele helistab.

Aga jultunud kukejalg nende lähedal on ateist ja westab piparmündile wiimse kaste headuse üle juttu, kuna kaste alles ta hõbedastes juustes sirab.

Wõluwusest loorinud pilgul waatleb esimene rändaja seda wõlutud haldjate, kuningatütarde, neidude, kuningannade, jne. koosolekut ja ütleb kaaslastele:

„Wennad, rännake üksi edasi! Mina jään siia, kus elu kõrgeim mõte, ilu, nii wõluwas külluses end ilmutab!“

Ta istub sosistawa õunapuu alla, toetab pea kätele ja joob januseil silmil lillede toredust, kuna teised kaks edasi ruttawad metsa poole, mis kaugel unistab.

Ühest puust teisele wiskab läbipaistew lehesammet oma kergesti kahisewad woldid.

Ja pehme, rohekaspruun sammet loputab oma kuiwa, sahisewa woole, millesse iga toon nagu raske asi näib wajuwat, rändajate jalgu.

See on nagu lai, jahe saal widewiku ajal. Kõik toonid, mis wäljast metsa lendawad, põrkawad tema wäliste puude lehtede wastu ja langewad surnult maha. Ja nii sünnib ka walgusega.

See tilgub waid siin ja seal pisitillukeste pärlitena kiiresti mööda krobelisti tüwesid alla ja tekitab samblas wäikesi kirendawaid walgusetiike, kus putukad hääletult ja tontlikult siia sinna liiguwad.

Kägu kukub!

Ta wiskab iga hüüdega minuti rahu ja üksindust waikiwasse metsa.

Keset metsa seisawad lagunenud kaewurakked.

Kaewu wulisew allikas wajub weel tumedamasse waikusesse kui see muidu metsas waritseb.

Ajahammastest näritud tahwilil peal pool tema teed seisawad sõnad:

„Kes minust joob, tahab minu juure jääda, wõib minuga jagada õnneliku elu: elu, mis ei tunne aega ega sihti, ja mida nimetab tark üksinduseks!“

Siis ütles teine rändaja:

„Wend, rända üksinda edasi! Mina tahan jääda siia, kus mulle ennast ilmutab elu sügawaim mõte — üksindus!“

Ja ta istub luitunud kaewuraketele ning joob jänutsewal hingel ruumi waikust.

Teine rändaja naeratab ja jälgib haljasrohelist kiirt, mis talle lehestiku sügawusest wastu kiirgab.

Mets, tuhat aasa, tuhat aasa, mets. Wahetewahel mõne oru ääres wõi mäe weerul küla wõi alew, mille kohal kirikukellad laulawad.

Ülewal taewasinas pikkamisi edasirändaw pilwetomp.

All rändaja, kes sammub waikselt üle aasade, läbi metsa ja külade päikesepoole, kuhu pilwedki wajuwad.

Tükk leiba suhu, lonks weini peale, naeratada mõnele ilusale külaneiuale, ja siis edasi, edasi.

Ja üles pilwe poole wennalik-rõõmus käenäide.

Kolmanda rändaja süda laulab:

„Pilw, punane pilw seal ülewal! Hoi minus elu kõige püham ja tugewam mõte ärkwel: suur igatsus walguse järele kauguses! Pilw, punane pilw seal ülewal! Nagu sina, tahan ma olla päikesetsija, et ma leiaksin omal rändamiseteel tee igawikku! Pilw, punane pilw seal ülewal, õekene ülewal taewaruumis, ma teretan sind!“

Õied.

Austria kirjanik Alfons Petzold.

Gottfried Hörhageni aias seisawad wiljapuud õites.

Pikad read kirsi- ja õunapuid ning õite tõttu pole ainustki lehte näha.

Christina Hörhagen seisab aiawärawa juures ja naerab päikesesse. Kas pole toad kitsad ja kurwad ja kas ei wõiks alati väljas olla, selles toredas wabaduses? Oh milline lõbu maad ja pehmet rohtu tallata ja kätes lilli kanda!

Christina astub tükkikese maad aeda ja laskub rohtu, päästab kingapaelad ja wõtab sukad jalast. Nüüd wõiwad jalad seda jahedat pehmust tunda. Kui hea see on!

Christina astub aeglaselt, et seda tunnet täielikult nautida, ja ikka wabamaks ja ilusamaks muutub see. Juba on maja kadunud, ei kosta enam tädi Hille hääl, kes igawesti pahandab ja õpetab.

Kui nüüd tuul õitesse tungib ja mõned neist maha sajawad, tõmbab Christina nõelad juustest, mis pikalt ja kuldsest alla langewad ja milles õied nagu juuksed ette, laseb neil läbi sõrmede libiseda ja rõõmustab, kuidas nad päikeses kullaks muutuwad.

„Siin seisan ma nüüd kuldsete juuslega ja keegi ei näe seda!“

Wäike suu tõmbleb meeleepahast.

Kuid kaua see ei kesta särawas päikeses. Ja siis: kas pole see enesele parem ilus olla, kuldseid juukseid omada ja wäikseid, walgeid jalgu ja paenduw olla nagu paju?

Tädi Hille olla ta ei tahaks! Tal on hall, kortsunud nägu ja nii kõwad käed!

Kas tema ka kord sarnaseks saab?

Ja kas tädi Hille ka kord oli noor? Põhjuseta pidi naerma ja laulma?

Kindlasti mitte. Ta ei wõiks siis mitte igawesti pahandada ja mõistaks, et päikesepaistel tuppa ei wõi jääda ja seal töötada.

Maas on juba palju õisi.

„Kui kahju,“ mõtleb Christina, „nad närtsiwad nüüd ja mu aed on nii ilus oma lillelises kleidis!“

Christina korjab neid hulgana ja paneb nad põlle. „Õösel wõib neid wõõdile puistata ja nende keskel magada.“

„Mis tädi Hille siis homme ütleb?“ Ta paneb käed meelegehtadele ja ütleb: „Nii ei wõi see edasi kesta.“

Ja Christina peab õied luuga toast pühkima.

Waesed wäiksed, walged õied!

Christina põll on täis ja ta jookseb edasi ning ta juuksed lehwiwad heledalt päikeses.

Nüüd tuleb warsti oja. Ta kuuleb tasast sulinat ja rõõmustab.

Mis aga nüüd? Kaldal lamab wõõras poiss ja magab. Ta on ojas supelnud ja wäsinult rohtu heitnud, et päike teda kuiwataks.

Nüüd on ta uinunud ja ei näe, et Christina Hörhagen tema ees seisab.

Kuidas wõis ta Christina aeda tulla? Ta peab üle aia olema roninud.

Seda ei tohita.

Kuid nüüd magab ta.

Käewarred on ta pea alla pannud ja sirge, pruun keha lamab õndsalt rohus ja lilledes.

Christina waatab üle laia aia ja siis weel kord poisile.

Awab oma põlle ja puistab õied tema peale. Jookseb siis kiirelt koju oma toakesse, istub toolile ja nutab.

Ma nopin lillekesi.

P. Grünfeldt.

Ma nopin lillekesi, nopin, nopin,
ja sulle suure kimbu kogun neist;
ma ilusamad nendest kimpu topin,
ei kaunimat mu kimbust leia teist.

Ei mõtle ma, et lilled, mida kannan,
on homme jubä suikund surmale...
Ma täna weel siin täiel käel annan —
wõib olla homme ju on hilja see!

Minu sõber waras.

Wene kirjanik Arkadi Awertshenko.

Istusin Krasawini juures ja rääkisin teatrist, kunstist, kirjandusest. Äkki tuli ilus toatüdruk tuppä, waatas mulle naeratades otsa ja ütles:

„Keegi soowib Teiega telefoni kaudu rääkida!“

Ma imestasin.

„Minuga? See ei wõi olla. . . Kes wõib minuga rääkida tahta! Sest kes teab, et ma siin wiibin?“

„Mina seda ei tea!“ wastas tüdruk ja lahkus.

Ma läksin eestuppa, wõtsin toru ja hüüdsin:

„Hallo! Kes seal on?“

„Mina, Rõbakow,“ wastas tuttaw hääl. „Me wiibime kabarees ja ootame sind. Tule siia!“

Mina wastasin:

„Armas sõber, esiti ei wõi ma sellepärast tulla, et pean koju sõitma. Kodus ei ole kedagi, isegi mu teenril on prii päew, ja teiseks, kust sa tead, et ma siin wiibin?“

„Waletad, et sul kedagi kodus ei ole; telefoneerisin praegu sulle ja üks hääl wastas: „Härra wiibib Krasawini juures.“

„Armas Rõbakow, sest ei saa ma aru. Wõimalik, et olen mõistuse kaotanud, võimalik ka, et mind tonkad. Minu korteriuks on lukus ja wõti siin minu taskus. Kes sinuga rääkis?“

„Ei tea. Mingisugune mehehääl. See hääl ütles lühidalt: „Ta wiibib praegu Krasawini juures!“ ja kõlistas siis ära. Ärwasin, et on mõni sinu sugulane.“

„Uskumatu! Ruttan kohe koju. Paarikümne minuti pärast tean kõik.“

„Helista ometi kohe koju, siis saad kõik rutemini teada!“ tähendas Rõbakow.

Helistasin närwilikult ära, kõlistasin keskjaama ja nimetasin oma numbri. Pool minutit hiljem wõttis keegi minu kabinetis telefoni ja tume mehehääl hüüdis kärsitult:

„Halloo, kes räägib?“

„On seal nr. 23-30?“

„Jah, mis soowite?“

„Kes on aparadi juures?“

Umbes pool minutit walitses waikus, siis ütles sama hääl kõhklewalt:

„Härra ei ole kodus!“

„Seda ma usun,“ hüüdsin ma wihaselt. „Muidugi ei oli ta kodus, sest mina ise olen see. Kes olete Teie? Mis Te minu korteris teete?“

„Wabandage, härra, meie oleme siin kahekesi. Kutsun kohe oma kaaslase. . . Silmapilk! Grisha, tule telefoni juure!“

Kuulsin üht teist häält rääkiwat:

„Mis seal jälle on? Ikka helistatakse. Ei saa rahulikult töötada. Mis Te soowite?“

„Mis Te minu korteris teete?“ hüüdsin ma wihaselt.

„Ha, Teie olete majahärra. . . Kuulge, kus on Teie kirjutuslaua wõtmed? Öt-sisime kogu korteri läbi ja ei leidnud wõtmeid kusagilt.“

„Mis wõtmeid? Misjaoks wajateneid?“

„Aga, härra, ega's me ometi kõiki Teie sahtleid ei wõi lahti murda,“ tähendas hääl rahulikult. „Tõsi, kui me wõtmeid ei leia, siis peame nad lahti murdma. See annab hulga tööd ja wiidab palju aega. Kas Teil oma kirjutuslauast kahju ei ole? On ilus asi. Mis mõte on kirjutuslaua rikkuda?“

„Wargad! Olete salamahti mu tuppä tunginud ja tahate mind warastada!“ hüüdsin ma metsikult. „Hea küll. Teie juba ei pääse. Ajan kohe kogu maja jalule.“

„Kui nad tulewad, oleme Teie korterist juba ammu läinud,“ wastas hääl rahulikult. „Nii siis: kus on kirjutuslaua wõtmed?“

„Warganäod!“ hüüdsin ma metsikult telefoni. „Lasen teid wangistada, häbematud!“

„Härra,“ hüüdis hääl rahustawal toonil, „tuleme sinu juure kui inimesed teise inimese juure. Ei taha su kirjutuslaua rikkuda. Kõsisime sinult. On siis nii raske ütelda, kus wõtmed on? Sellest peab ju ometi aru saama.“

„Mina warastega juttu ei aja!“

„Aga, härra, kas usud, et me sulle nende sõnade eest ei saa kätte maksta?“

Wõtan kohe noa ja löikan su ilusad klubitoolid tükkideks. Mis?"

"Teie olete tõesti kummaline isik," ütlesin ma rahustawal toonil. "Aga Teie peate minu seisukorrast aru saama. Tungite minu maija, warastate minu asjad ja mina pean Teiega veel wali-tult rääkima?"

"Armas härra, kes teeb teile paha? On see siis nii tähtjas, et mõne väikese asja kaasa wõtame? Meie peame ju ka elama."

"Hm. Sellest saan ma aru. See on loomulik. Aga ma ei mõista, miks Te jumala muidu minu asju rikute!? Mis Te sellest saate?"

"Härra, ära pahanda!"

"Mitte sugugi ei pahanda. Näen, et olete targad, mõistlikud mehed. Mõistan ka, et oma waewa eest midagi peate saama. Olete mind küll wist mitu päewa walwanud?"

"Seda muidugi. Wõi usute, et sisse-murdmine nii lihtne on?"

"Aga kust? Mõistan kõik. Mis jaoks wajate siis wõtmeid?"

"Raha... kas see siis kirjutuslauas ei ole?"

"Ei, siis näete ilmaaegu waewa."

"Kus raha siis peitub?"

"Olen raha hästi ära peitnud. Kui-palju loodate saada? Ütelge! Ärge häbenege!"

"Hm," ütles hääl kahetsedes, "palju on ju raske ära wiia. Uksehoidja wõiks meid pakiga tabada - Oleme paberisse sidunud lauahõbeda, ühe kübara, ühe mantli, äratuskella ja hõbedase kuiwatuspressi."

"Eksite, kuiwatuspress pole hõbedast."

"Siis wõtame bronsist tuhatosi kaasa."

"Armsad sõbrad," ütlesin mina, "saan teie seisukorrast aru ja asunteie seisukohale. Teil on õnne olnud, olete nägematult pääsnud minu korterisse. Ilus. Oletame, teie wõtate asjad ja wiite nad uksehoidjast märkamatuult mööda. Mis siis? Teie müüte asjad ära ja saate nende eest mõned kopikad. Tunnen neid wereimejaid, kes warastelt warastatud asju ostawad. Teie peate riskeerima wanglaga, isegi peksuga ja üles-ostjad saawad teie saagist lõwiosa!"

"See on õige!" ütles hääl weendumusega.

"Muidugi on see õige," hüüdsin mina. "See neetud kapitalistlik põhimõte, elada töötawa massi kulul. Saate aru. Kas teie warastate? Ei. Teilt warastatakse. Kas olete seltskonnale kahjulikud? Ei. Need wereimejad on tuhat korda kahjulikumad kui Teie! Seltsimees, kallis sõber! Ma räägin nüüd otsekoheselt ja ausalt: Asjad, mis tahate kaasa wõtta, on mulle mitmekesistel põhjustel armsad ja kallid. Äratamiskell on mulle hädatarwilik, sest temata jään ma hommikul hiljaks. Mis te nende asjade eest saate? Mõne kopika. Waewalt wiiskümmend rubla."

"See on nüüd õige küll!"

"Kallis sõber! Näen, et ükssteist mõis-tame. Mul on kodus raha. Sadawiis-teistkümmend rubla. See on hästi peidetud, Teie teda ei leia. Aga ma ütlen teile, kus ta seisab. Wõtke sada rubla, jätke mulle ainult wiisteistkümmend rubla, et homme einet saan wõtta. Siis minge Jumala nimel! Mina teid polit-seile üles ei anna. See on seltsimehe-lik leping, millega teistel tegemist ei ole. Olete nõus?"

"Aga me oleme asjad juba sisse pakkinud?"

"Pole wiga. Jätke nad nii seisma."

"Aga, härra," ütles waras kohmetult.

"Ja kui me raha wõtame ja asjad ka kaasa wiime?"

"Armas sõber! Kas olete metsalised? Olen kindel, et olete põhjalikult waa-dates mõistlikud mehed. On see nii?"

"Muidugi Häda, tööpuudus, koera-elu..."

"Jumal! Kas ma sellest aru ei saa? Usun teid. Nii siis, kui annate mulle ausõna, et asjad maha jätate, siis ütlen, kus raha on. Ainult peate mulle wiis-teistkümmend rubla jätma eineks. Ega's te mind ometi ei taha nalga jätta?"

Waras naeris kohmetult ja ütles:

"Hea küll. Oleme rääkind. Ausõna, me jätame teile asjad ja wiisteistkümmend rubla. Asjadega saab ainult pa-handust. Kus raha on?"

"Täna. Kirjutuslaual seisab karp kirjapaberiga. Peal on ümbrikud, siis paber ja raha. Seal on neli kaheküm-newielist ja kolm wiielist paberiraha. Iial ei oleks teie raha sealt otsinud. Ärge unustage minnes elektrituld põ-leva. Kas tulite tagaukse kaudu?"

"Jah, härra."

„Kui lahkute, pange uks lukku. Ja kui uksehoidja teilt küsib, kus olite, siis ütlege, et tulite trükikojast. Nii siis õnn kaasa. Jumalaga!”

„Aga kuhu peame wõtme panema?”

„Trepil teise astme pahempoolsesse nurka. Kas ei rikkunud te äratamiskella ära?”

„Ei!”

„Jumalale tänu! Minge Jumala nimel. Head ööd!”

„Head ööd!”

*

Kui koju läksin, seisis laual pakk asjadega, kolm wiierublast paberiraha ja sedel, mil järgmine sisu:

„Äratuskell seisab magamistoas. Asjad ja raha laual. Pidage sõna ja ärge meid politseile üles andke.

Teie sõbrad Grisha ja Sergei“

Kõik sõbrad kinnitawad, et ma oma asju hästi oskan korraldada. Usun, et neil on õigus.

Lups.

Balti-Saksa kirjanik Manfred Kyber.

Härra Lups oli warblane. Ta naise nimi oli proua Lups. Sest nimeasjus seawad naised end meeste järele.

Oli kewade ja proua Lups istus munadel. Härra Lups oli toitu toonud. Nüüd istus ta pesaäärel ja pilgutatas silmi päikeses.

„Inimesed ütlevad ikka, et warblased on häbematud ja riiakad,” mõtles proua Lups, „nad mõtlewad sellega muidugi meeswarblasi. Mu mees seda sipuolest just pole. Küps abieluwarblane ta weel ei ole, kuid ta hakkab selleks saama!”

Härra Lupsil hakkas igaw.

„Tahaksin kord munadel istuda.”

„Ei,” ütles proua Lups — mitte jonakusest, waid ainuüksi pedagoogilises mõttes.

„Piip!” ütles härra Lups ärewalt, „nad on ka minu munad.”

„Ei,” ütles proua Lups — jälle ainuüksi pedagoogilises mõttes.

Härra Lups lõi ärewalt tiibu.

„Mul on õigus munadel istuda, olen isa!” karjus ta.

„Ära löö tiibu,” ütles proua Lups, „see on lubamatu, vähemalt pesas. Pealegi teeb see mu närwiliseks. Te mehed ripsutate alati tiibu. Wõta minult eeskujul Olen alati rahulik. Muidugi on need sinu munad. Kuid nad on rohkem minu kui sinu munad. Ütlesin seda kohe. Mõtles selle peale, et oled abielus.”

„Mõtlen selle peale alati,” ütles härra Lups. „Kuid sa ütlesid enne teisiti. See pole loogiline.”

„Ära sega mind oma loogikaga,” ütles proua Lups, „me oleme abielus ja mitte loogilised.”

„Soo,” ütles härra Lups ja awas arrogandilt noka.

„Kas sa seda ei leia ??????”

Härra Lups sules noka.

„Ja, ja, mu armas,” ütles ta.

„Tast saab asi,” mõtles proua Lups.

„Lähnen nüüd klubisse,” ütles härra Lups ja silus tiibu.

„Sa wõiksid ka kord munadel istuda,” ütles proua Lups etteheitwalt, „istun juba kogu ennelõunat neil. Usud sa, et see lõbu on. Ja ometi on need sinu munad.”

Härra Lups arwas, et päike tumes-
tub. Kuid ta paistis edasi.

„Mu nokk jäi lahtil!” karjus ta. „Praegu tahtsin munadel istuda, siis olid nad sinu munad. Nüüd tahan klubisse minna, siis on nad minu munad. Kelle munad nad siis õieti on?!”

„Ära karju nii,” ütles proua Lups, „muidugi on nad sinu munad. Ütlesin seda sulle juba warem.”

Härra Lups pea läks segi.

„Sa eksid,” ütles ta nõrgalt.

„Naised ei eksiiialgi,” ütles proua Lups.

„Ja, ja, mu armas,” ütles härra Lups ja istus munadele, mis polnud tema munad ja ometi tema munad olid.

„Mehed on wäheste taktitundega,” ütles proua Lups tasase etteheittega, „sa oled elus liig wähe naisekätt tunda saanud.”

„Oh siiski,” ütles härra Lups ja waatas oma abikaasa küünte peale.

Proua Lups kuulatas tähepanelikult mune.

„Üks piiksub juba munas,“ ütles ta õnnelikult.

„Sellest saab plika,“ ütles härra Lups. Proua Lups waatas oma abikaasale terawalt näkku.

„Muidugi,“ ütles ta, „sest saab plika. Intelligentis awaldub warakult.“

Härra Lups wihastas ja haudus.

„Aga esimene, kes wälja tuleb, on poiss!“ ütles ta toredalt.

Proua Lups jäi rahulikuks.

„Kes esimesena piiksub, tuleb ka esimesena wälja,“ ütles ta, „sest saab plika. Muide, las ma istun nüüd munadele. Silmapilk on kriitiline. Seda oskawad naised paremini. Pealegi on need minu munad.“

„Ja, ja, mu armas,“ ütles härra Lups. Lühikese aja pärast tuli esimene munast.

See oli poiss.

Härra Lups kehitas tiibu ja sädistas kahjurõõmsalt.

„Näed sa,“ ütles proua Lups, „ütlesin seda sulle kohe. Sest saab poiss. Kuid te peate kõik paremini teadma.“

Härra Lups awas noka nii laiali, kui iialgi warem. Rohkem oli anatoomiliselt wõimatu.

Kuid tast ei tulnud toonigi.

Siis sules ta noka.

Lõpulikult.

„Nüüd on ta arenenud, sest saab õnnelik abielu,“ mõtles proua Lups ja aitas teisi poegi ettewaatlikult muna-koorest. „Nüüd pead klubisse minema, armas mehikene,“ wadistas ta, „pead weidi meelt lahutama. Palusin sind ammu juba. Tagasi tulles tood toitu ühes.“

„Ja, ja, mu armas,“ ütles härra Lups.

Härra Lups pidas klubis kõne.

„Me oleme mehed! Peame tegusid nägema, tegusid!“ karjus ta ja wehkis tiibadega.

Proua Lups soendas poegi pesas.

„Tema nime kannate, kõik olete Lupsid,“ piiksus ta õrnalt.

Sest nime suhtes seawad end naised meeste järele.

Metsakohin.

H. Wühner.

Waikseks, jää üsna waikseks, siis kuulad,
Kuidas kodukuusikus tuuled
Kõrgel latwades laulawad
Laulusid, mis sa nii armastad.

Tõuseb kohin ja jälle waob,
Läheneb, paisub, siis kangele kaob,
Terwitab eemalt poolsalaja — —
Waikseks, jää waikseks ja kuulata.

Elukangas.

Andres Silla.

Rõõmud ja mured — lõngad nad minu kangas.
Üheta elus ei leia ma iial ka teist.
Lõimed ja kude — ühes nad kaswawad kangaks,
ilusaim elukangas koosneb mul neist.

Kuidas Fairbanks rajati.

Daani kirjanik Ejnar Mikkelsen.

1

Kaugel Põhja-Ameerikas, Alaskas, seisawad Youkoni jõe kaldal väikesed hurtsikud, kust wäsinud saanisõitja wõib leida toitu, jooki, peawarju.

Need hurtsikud seisawad peatee ääres ja kui maru möllab, nii et wäljas enam edasi ei saada, täituvad need hurtsikud meestega, keda äri sunnib saanisõitu tegema. Süüakse, juuakse, magatakse, aga kui maru kaua kestab, siis jutustatakse seal kummalisi lugusid ajast, mil see maa weel alles noor oli, ja mitu korda olen ma kuulnud alamalseiswat lugu, kuna maru wäljas möllas ja lumi maja ümber tuiskas, nii et mõtetki ei olnud edasi sõita katsuda.

Tuldagu minu seltsis ühte seesugusesse hurtsikusse, mis täidetud on heast toidulõhnast ja märgade riiete aurust, istutagu ahju ligidale oma pambule, segatagu oma tubakasuitsu teiste tubakasuitsuga, istutagu waikides ja kuulatagu lugu, kuidas Fairbanksi linn rajati.

*

Hilissuwel aastal 1902 liikus wäike jõeaurik wastu wett Youkoni jõe mööda üles; ta ohkas ja ähkis; suits tõusis ta auklisest korstnast üles, laewakeha praksus ja pröksus, ja kogu laew nägi ägades waewa, et wastu wett ja wastu tuult ja läbi noore jää edasi jõuda. Sest ta pidi ruttama, kui tahtis jõuda Dawsoni, enne kui jää kaldast kaldani ulatas. Kaheksasada miili oli tal weel sõita, enne kui nii kaugele jõudis, ja ta oli wäga hiljaks jäänud, sest ta õnnelikumad seltsilised olid siit, kus tema praegu wiibis, juba enam kui kolme nädala eest läbi sõitnud.

Kõigist kummalistest laewadest, mis Youkonil kullapalawiku esimestel aegadel sõitsid, oli see laew kõige kummalisem ja iseäralikum; ja teda „laewaks“ nimetada tähendas temale õieti aunime anda, mille peale tal vähematki õigust polnud. Aga keelel puuduwad sõnad sihukese wiletsa sõiduki tarwis, ja ujuda ta ju wõis — olgugi häda ja waewaga, aga ometi ta igatahes põhja ei läinud —, ja selles seisis kõik sarnadus, mis tal

teiste omataolistega oli. Ta nägi wälja tõesti kui wrakk; masin hulus ja wilistas nagu selle üle meelt heites, et ta sunnitud oli seda wärdjast edasi ajama, ja waheajal tegi aur ausa'd ja tulemuserikkaid tõukeid, et wiletsa koletise kõhu sügawatest tsilindritest orjatööst pääseda.

Häda oli näha sõidukit, roostest punane, puuga lapitud ja ümbritsetud aurupilwedest, lähenemas, ja miilide kaugusel tegi kõrwadele piina selle koletise ähkimist kuulda, kuna ta tunnis kõige enam kolm miili edasi jõudis.

Aga ta oli oma aja ka wälja teeninud, pealegi juba ammu; ja pika ning liikuwa elu järele oli ta wiidud St. Michaeli sadama laewasurnuaia nurka. Seal oli ta pidanud oma elu lõpetama, roostetuma, wajuma, walmis — just nagu ta teiste seltsiliste jäänused, mille kulu nud küljekondid seal weepinnal ujusid. Seal nähti kõigest pisut, siin mõni korsten punane roostest, auke täis kui sõelapõhi, seal mõni laewanina, sellest eemal rattarest, ja eespool kõigest sellest komandosild, mille akendeta ja usteta tüürimaja jutlust pidas kõigiasjade kaduwusest.

Nii kaugele ei olnud meie wilets sõber ometi weel lagunenud, ja ta oli määratu uhke oma ainsa ehte peale — suure kullatud nimesildi peale, mis sügawasti sisselõigatuna ligidale ja kaugele kuulutas ilusat legendi, et need kurwad jäänused kõik olid, mis kord nii uhkest laewast, mille nimi „Youkoni uhkus,“ olid järele jäänud.

Ühel päewal aga tuli üks mees, wäike kollane jaapanlane, kellele seda wana wrakki waja oli, ostis ta ära, ja ühel ilusal hommikul toodi „Youkoni uhkus“ sadamasilla ääre, määratu toiduainete kuhja kõrwale, mis samuti kuulus sellele jaapanlasele.

See jaapanlane armastas üliwäga arwudega arwestada, ja õhtuti, kui ta kajutis istus, rääkis ta enesega waljusti ja arwestas ikka jälle uuesti sedasama: „Mul on sada tonni toiduaineid, see on kakssadatuhat naela; iga naela

eest saan ühe dollari, kui Dawsoni jõuame, võib olla enamgi; mina saan rikkaks, saan vähemalt kakssadatuhat dollarit; wana hea „Youkoni uhkus,“ sinuta ei saaks ma midagi teha; ei olnud ühtegi laewa saada, kui ma sinu leidsin, kuuled, wana sõber, sellepärast ära tee mulle nüüd enam muret!”

Laew oli wilets, aga meeskond oli weel wiletsam; iial ei ole pahemat meeskonda nähtud. Need olid kõiksugu kokkujooksnud hulgused; nende nimi lõhnas nii pahasti, et neist isegi nii eelarwamisteta Alaskaski eemal hoiti; nad olid mõrtsukad, rööwliid, walemängijad, mehed, kelle seltsis keegi ei tahtnud wiibida. Neid ei olnud weel keegi Dawsoni sõidu jaoks palganud, sest nad töid kaasa tüli ja pahanduse, kuhu iial puutusid, kuid nad olid ainsad, kes oma naha julgesid wiia wana laewa laele, sest et neil midagi polnud kaotada, küll aga palju oli wõita — kui nad jõudsid Dawsoni

Lipp laewaahttris ja wimpel ainsa masti otsas, seisis „Youkoni uhkus“ ning ootas lootsi. Sadamasild mustendas inimestest, kellele haruldase waatluse nägemine rõõmu tegi, wana pragisewa, liiastikoormatud laewa nägemist, mis weel kord pidi minema reisile. Wõis ju juhtuda kõik, mis wõimalik, ja paljud rõõmustasid mõtedes, et laew ehk põhja läheb ja kõik selle kogu kelmide — karja sügawikku kaasa wiib: see oleks olnud kõige soodsam wiis Alaskat salgast kõige jultunumatest kurjategijatest wabastada.

Sillal seisis jaapanlane, kõige selle toreduse omanik, laewa kapten ja lootsi tema kõrwal. Trossid tehti lahti — kõik oli korras; oodati ainult, et masina-meister masina õieti käima paneks.

Wiimaks!

Masina ruumist kajas üles wile, ohkamine ja ägamine — suur ratas hakkas ahtris keerlema. „Youkoni uhkus“ libises välja, aga walju kisaga, nagu walus karjades, kuna inimesed sadamasillal waljusti naersid. Siis pööras laew maanina taha — reis Dawsoni oli alanud. Ta sõitis lipuehtes, hirmuks kõigile, kes talle teel wastu tulid, Youkoni mööda üles.

Pikkamisi jõuti edasi; oli mööda jõutud Kaltagist, Tanana polnud enam

kaugel, aga Dawson — jah, see wõis sama hästi seista kuul kui Youkoni kaldal, sest tali seisis ukse ees. Suured jääpangad tulid jõge mööda alla ja rääkisid selget keelt, kui urisedes laewa külgesid nühkisid.

„Liig hilja, liig hilja,“ laulsid nad. „Narrid, kes olete! Kas usute, et wõite weel Dawsoni jõuda, enne kui meie kaldast kaldani silla teeme?“

Ei, see lootus oli jäetud; ainult jaapanlane uskus weel Dawsonisse; tema ei olnud iial enne jõel wiibinud ja ei aimanud siis ka, kui ruttu jõgi kinni külmas. Teised, kes seda teadsid, olid talle nõu annud mitte minna ja ta oli wanas wrakis igasuguseid kawatsusi teinud. Mõned arwasid kõige paremaks ümber pöörda ja jõge mööda alla tagasi sõita, siis wõidawat ehk enne jää tulekut weel kaldale jõuda ja St. Michaelis talwe mööda saata. Teised jälle kawatsesid laewa ja moona ära wõtta, aga kawatsus, mis kõige enam pooldamist leidis, oli see, laewale jääda, kuni see kohale jõudis, millest oletada wõis, et see peatus ära jäi, kui talwine saanisõit algas — ja seal siis wäikest käsipõrgut sisseseada, kus reisijad kahel käel lahkesti wastu wõeti ja nad siis oma öömaja eest sellega maksid, et kõigi kunstireeglite järele paljaks riisuti.

Tanana jõesus sõitis „Youkoni uhkus“ tigutempos. Tema küte oli otsas ja kõigi silmad olid pöördud kaldale, et leida kohta, kuhu ettewaatlilikud laewamehed puud omale küttagawaraks olid wirna ladunud.

Puid on Youkoni kallastel nimelt küllalt, aga puude raiumine maksis waewa, ja kui üldse midagi leidis, mida jaapanlase waprada seltsimehed kartsid, siis oli see raske kehalik töö.

Ja sellepärast otsisid nad puid, mis teised maha raiunud ja laudadeks lõiganud, mis katla kütteks kohased olid ja meestele määratud, kes kõik saatuse hoole annawad. Nad teadsid küll, et see röõwimine oli sama paha, kui mõne teise ladu tühendamine, ja teadsid ka, et sellele nõör kindel oli, kellele seesugne röõwimine tõestati. Kuid see kõik oli tulewikumuusika ja sihukesele mõttele ei antud „Youkoni uhkuse“ lael ruumi, sest neil kõigil oli ju pea nii kui nii silmuses ja neid oleks pidanud õieti mitu korda pooma.

Puuwirna nad siis ka said, ja rõõmukisa oli suur, sest tulewiku pärast neid mehi mure ei waewanud.

Jaapanlasele oli see aga kurb päew ja mure waldas waese mehe, niipea kui „Youkoui uhkus“ seisis wõõra puuwirna kõrwal, sest alles nüüd öeldi temale, et nende teed peawad lahku minema, kuna laew iial Dawsoni ei jõua, vähemalt mitte enne, kui põrgu jääkambaks on muutunud. See oli hirmus küll; kuid selle juures kuulis ta weel pilkawaid sõnu sõiduki kohta, mis nad nii kaugele kannud.

Kuid idamaa filosoofilisele mehele oli see kõik weel ärakantaw, aga kõige pahem tuli kõige wiimaks: nad tahtsid see ainus kord oma tööpõlgusest loobuda ja puid laewale tassida — meeles pidada, kui neile see eest korralik päewapalk maksti — ja need ausad mehed ei hinnanud endid odawasti: wiis naela toiduaineid ise oma waliku järele nõuti iga puuhalu eest, mis nad laewa töid.

Selle küsimuse korraldamine wõttis päew aega, aga jaapanlane pidi järele andma — tema endised seltsimehed istusid puuwirnal ja neil oli wõimus tema üle, ja nüüd seisis ta järelmõttlikul näol ning luges puuhalge, mis iga üksik tõi. Seekord olid walged teda petnud, aga kes wiimati naerab, naerab kõige paremini. Küll tuli kord weel tema kätte, kui ta kord juba Dawsoni jõudis.

Kahepäewa küttepuud laewalael ja loots ning masinameister ainsatena meestena laewas, lahkus jaapanlane kohast, mis temale oli olnud nii rohke mure allikaks. Aga ta jättis maha ühe osa enesest — midagi, mis talle pea-aegu armsam oli kui ta oma „mina“, suure hulga toiduaineid, mis talle Dawsonis oleks sisse toonud hulga dollareid. Ta meel oli wäga kibe, ja kuna kaugus ma'ajäänud meeskonnaja laewa wahel ikka enam suurenes, wahetati mõned wiimased terwitused, mida kuuldud kurat oleks rõõmustanud, sest et nad talle oleksid annud teadmise, et ta maa peal wäga tarwilik oli — nii tihti nimetati ta nime ühes soowiga, et ta tuleks ja lahkujad omale wõtaks,

Aga „Youkoni uhkus“ oli kaastundlik hing, ta hulus ja ägas, nii et see ümbruses miilide kaugusele kajas ja

see oli wäikeseks lohutuseks tema omanikule. Järgmisel päewal oli tal kõige suurem lust koletisega wõistu huluda, kui loots kurwa teatega tuli, et ta suunaga eksinud ja nad Tanana-jõel wiibiwat. Tanana jõgi on Youkoni harujõgi, kaugel, kaugel ära selt teelt, mis wõis „Youkoni uhkuse“ wiia Dawsoni.

Ja kui nüüd waja oli huluda ja nutta, siis pidi jaapanlane seda ise tegema, sest „Youkoni uhkus“ loobus igawesti oma walusatest liigutustest. Sõnakulelik hääl ta sisemuses oli wait jäänud — warastatud küttepuud olid põletatud ja aurul, kallil aurul, mis weel wigases katlas wedeles, puudus jõud wastupanewat masinat käigul hoida. Kaitsmatult, jäässe kiilutuna, aeti „Youkoni uhkus“ liiwajomele, kuhu ta seisma jäi — mitte talweks, ka mitte aastaks, waid igawesti. Ta elu oli kustunud ja ühes temaga jaapanlase wiimne lootus Dawsoni jõuda.

Ta tunnistas enese wõidetuks ja jalutas endise uhke laewa kurwal wrakil ringi. Ta arwestas ja arwestas, kuid arwe ei tahtnud klappida. Rahesajatuhande dollariline säraw summa oli midagi, mis kuulus minewikku; tulewik ei olnud talle enam hele; ta nägi enast juba kokana mõnes kullakaewajatelaagris.

Talw tuli talle peale, weel enne kui ta arwestamisega lõpule jõudis, ja sellepärast jätkas ta arwestamist ka siis, kui jää juba ta laewa oli wõtnud oma raudkätelisse kaelustusse; ta arwestas weel, kui nowember lõppes, arwestas kuni detsembri keskpaigani. Siis tekkis ta silmadesse äkki säde. Milline mõte wõis küll ta südame rõõmsasti põksuma panna?

Ta keeras ja pööras pead ning mõtiskles selle üle päewa wõi kaks; ta silmad wälkusid, ta kõnnak muutus wedrutawaks — arwe oli lõppude lõpuks walmis, ja nimelt weel hiilgawam kui iial enne.

Neliteistkümmed päewa hiljem.

„Youkoni uhkus“ seisis ühes lootsi ja masinameistriga ikka weel jääs, aga waheajal olid sündinud kummalised asjad, ja mõlematele aumeestele oli jaapanlase arwestamise maania külge hakanud. Nemadki olid nüüd hakanud arwestama. Kogu päew istusid nad kajutis ja tundsid arwestamisest rõõmu.

Siis jõid nad weidikese ja arwestasid uuesti, jõid weel enam ja muutusid üle-meelikult lustiliseks. Piiramata wõimalustega maa oli neile wiimaks ometi annud wõimaluse, suure ja kuldse. Jaapanlane oli kadunud, arwatawasti jõe auku kukkunud wõi lumetormis ära külmanud.

Aga mõtted tema kurwast elustlahkumisest ei hoidnud neid öösel mitte ärkwele; tema oli ära, sellest teadmisesest jätkub neile. Ei, mis neid pingul hoidis, oli teadmine, et laew — nagu ta seal oli — oli — ühes moonaga neile kuulus, Nemed olid isandad laewal, jaapanlane oli kadunud, kahtlemata läinud sinna ilma, kus ebaõnnestunud spekulatsioonid ei leidu. Nad tunnistasid enda ise tema pärijateks, arwestasid ja arwestasid ja jõid ja arwestasid uuesti, et teada saada, kui rikkaks nad nüüd õieti olid saanud.

*

Kaugel Tanana jõest, ülewal mägestikus, ümbritsetud kõrgetest kuuskedest, mille oksid lumi maani rõhus, just laagritule ääres, magas mees ta suu liikus, ta awrestas, teab jumal, samuti. Kuid aoesimesel walgusel oli ta ülewal; wärske ragisew pakaseõhk segunes praetud peki lõhnaga; koerad rakendati ette ja suure hulumisega hakkas karawaan liikuma.

„Mina rikas mees, mind walge mees pettis — mina wäga tark,“ olid sõnad, mis ta hõisates läkitas üles taewa poole.

„Hei, koerad, üles, ruttu, mul on kiire — mind walge mees pettis!“

See oli jaapanlane, sama mees, kelle matusejooki mõlemad poisid all Tanana jõel jõid, arwestades, kui rikkad nad olid.

Ta jõudis Dawsoni, oli wäsinud ja kurnatud, aga kõrge eesmärk andis talle jõudu, ja weel enne kui tund möödus, hakati Dawsonis ümberringi majades ja kõrtsides sosistama — jaapanlane oli äkki linna kuulsamaks meheks saanud.

Miks ?

Jah, põhjus polnudki õieti nii suur. Linnas elas üks jaapanlane — temal oli kullapesukoht ja ta oli hea ning lugupeetud kodanik — ja tema wastu oli suguwend jutu jooksul kukkuda lasknud sõnakese „kuld.“ See oli kõik, aga enam kui küllalt Dawsonile, ja see

sõna lendas suust suhu, lendas kui kulutuli läbi linna — kuld, kuld, Tanana jõe äärest leiti kulda!

Linn pöördi pea peale, jaapanlane oli päewakangelane; kollane mees oli hulga sõpru leidnud, kes teda tänawal peatasid, jooma kutsusid, meelitasid ja küsisid. Aga jaapanlane oli sõnakehw.

„Kuld? Mina ei tea midagi kullast. Ei tunne kulda. Miks sa minult seda küsid?“

Aga seeme oli külwatud ja idanes ruttu. Nelja wõi wiie tunni pärast tundsid kõik seda lugu: Jaapanlane oli kulda leidnud ja Dawsoni tulnud kirju saatma välisilma. See oli päris kindel, seda oli postipidaja ise ütelnud, kes juhuslikult üht niisugust jaapanlase kirja oli lugenud. See kiri andis kindla teate leidusest, ja niipea kui weed lahti läksid, pidi tulema jaapanlasele aurik masinatega ja moonaga. Seal olla lõp mata palju kulda, just maa peal, huniku kaupa, kogu mäed —

— „ja kuula, ära sellest räägi. Tean, kus see on. Kas läheme kaasa?“

Nii sosistati Dawsonis igalpool.

Kõrtsimehed, lauljannad ja tantsijannad istusid ümberringi oma kullatud puurides ja tundsid igawust, kaubatarwitajad jäid tulemata, ärid seisid — Dawsoni meeselanikkudel oli muudki teha kui pummeldada. Nad walmistasid endid pika teekonna wastu.

Kuhu ?

„Ah, loode poole, wõi Porcupine jõe poole; kuulsin, et seal kulda leitawat.“

„Mis, sa küsid, kas ma lähen Tanana jõe ääre?“

„Ei, jumal hoidku; mina pole ju sihuke mees, kes esimese lolli kuulujutu järele kohe hõlmad selga wõtab ja üle maa lippab.“

Nii rääkisid nad, need Dawsoni mehed, kuna nad hilise ööni töötasid, et nii ruttu kui wõimalik ettewalmistustega lõpule jõuda. Nad kawatsesid ju kõik minna Tanana jõe kaldale, iga üks muidugi kõige parema meelega esimesena.

Aga askeldustes, mis jaapanlase suust sosistatud sõna „kuld“ tekitanud, unustati ta ise täiesti: mitte tema ei huwitanud ju neid, waid neid huwitas waid see, mis ta teadis, ja ses suhtes usti kõik teated nüüd kindlasti käes olewat.

Keegi, ei teatud õieti kes, oli kuidagi poolkaudu Tanana jõe teatud osa, kus jõesuust mitte kaugel liiwajoom seisis, jaapanlase tööväljaks nimetanud. seal seisis kullamaa, Eldorado, töötatud maa, mis neid kõiki Alaskasse ajanud, ja seal pidid nad wiimaks jõudma fata morgana juure, mida nad juba aastaid olid jälginud ja otsinud.

Nii ruttasid nad kõik; igaüks tahtis heameelega esimesena kohal olla, ja kõiges selles askelduses ei märganud nad sugugi, et kuulujutu algataja jaapanlane kadunud, ära reisinud oli, ilma et sõnagi oleks lausunud.

Aga kui see teatawaks sai, mõjus see nagu kannus liiga wäsinud hobusele, nagu kõle hüüe rutule. Töötati ja joosti, osteti koeri ja toiduaineid — ja warsti oligi kõik walmis.

Hulk kelke lahkus Dawsonist kõigil teil, aga kaugel linna taga pöördi ümber ja käänati edela poole, õigele kursile, mis wiis Tanana jõe selle koha juure, kus seisis liiwajoom. Igaüks lootis esimene olla, aga wõidulootus polnud suur, sest enam kui kakssada kelku üle wiiesaja mehega olid Dawsonist Tanana jõe suunas wälja läinud.

*

All Tanana jõe kaldal istusid loots ja masinameister wana. „Youkoni uhkuse“ kajutis. Nad olid jaapanlase, kes nüüd ju paar kuud kadunud, täiesti unustanud, kuid arwestasid iga päew weel, kuipalju toidumoon neile raha wõis anda. Ja mida kauem nad arwestasid, seda enam jõid nad ja seda suuremaks kaswas ainete hind — neil oli ju olnud tore talw, leidsid nad, ja nüüd wõisid nad julged olla pika õnneliku wanaduse peale, hulga kullaga pangas arwestades.

Aga ühe asja olid nad jätnud arwesse wõimata, ja see oli maa, piiramata wõimaluste maa.

Ühel päewal nägid nad üht kelku üle sileda jää lähenewat.

„Oho, tulewad wõõrad; pane laewal kõik walmis, seltsimees; näitame sellele rumalale kuradile, et meil süüa on ja me arwame mehed oleme.“

Aga Issand Jumal — wälk ja pauk. Kas on see kurat ise, wõi mis see on? — Ei see pole ju wõimalik! — Jah, tõesti, et kurjad waimud ometi selle kollase mehe ära koristaks — see oli

jaapanlane, kõige selle ilusa waranduse omanik, kes laewale ronis!

Mees nokutas oma wanadele seltsimeestele pead, kuna ta oma muidu nii tõsise näo naerule tõmbas:

„Olen jälle siin, tegin wäikese reisi ja tänan teid, et nii ilusasti „Youkoni uhkust“ walwasite!“

See kestis paar päewa, enne kui loots ja masinameister oma häwitatud tulewikuunistuses enesele jälle pinna leidsid, seni aga käis jaapanlane üsna lõbusasti ringi. nii lõbusasti, et masinameister ühel päewal lootsile ütles, tema uskuwat, mingi asi tegewat jaapanlase sisemiselt õige rõõmsaks.

Nad murdsid pead, et teada saada, kus ta wiibinud ja milliseid mõtteid jaapanlase peaju peitis. Sest et tal midagi ees oli, selles olid nad kindlad. Igapäew, hommikul lõunal ja õhtul, läks ta üles laewalaele ja waltis uuriwalt maale — kuni wiimaks — jah, tõesti, see polnud pettus — eemal kaugel lumel nähtawale tuli pisike täpik, siis weel üks, isegi kaks, ja jaapanlane sügawasti hinge tõmbas ning oma jumalale tänupalwe üles saatis:

„Täna abi eest, armas jumal; nüüd ma aitan iseennast, ja petan walget meest!“

Ta seisis laewal, kui esimene kelk laewa kõrwale sõitis:

„Halloo, jah, wana sõber! Mis, sina oled siin? Ja sul on koguni laew, mis wõib sind maal ringi sõidutada! Mis see kõik peab tähendama?“

Aga uudishimulik mees oleks sama hästi wõinud mägedelt nende saladusi küsida, sest jaapanlane muigas waid pisut ja kehtas õlgu.

Aga sellega polnud ka kellelgi midagi asja; igaüks pidi iseennast aitama, ja neil oli muudki tööd, kui jaapanlase saladuse kallal urgitseda. Kõige parem saladus oli tema käest juba wälja saadud — tänu ise oma kawalusele — kullasaladus, ja pealegi ei olnud ka aega siin seista. Tarwis oli postid maa sisse ranada, weel enne kui järgmine kelk kohale jõudis.

Ja siis tuli weel üks, tulid kaks ja kolm, wiis ja kümme ja siis sadandeid — tulid tuisates, üksteise kannul, tulid kullakaewajad, ausad mehed, kes elasid kullaotsimise spordist — tulid mehed, kes mitte wäga ausad ei olnud ja sellest

elasid, et teistel naha kristlikul kombel üle kõrwade tõmbasid.

Tulid noored daamid, lühikeste kleitidega, nõrgad ja õrnad näha, aga walmis wõistlema kõige paremagi selle maa mehega, kui lootust oli midagi riisuda. Tulid walged ja mustad mehed, inimesed igas warjundis, tulid indiaanlased ja hiinlased, wanglaelanikud, keda onu Sam õieti iial ei oleks pidanud oma hoolitsuse alt wabastama, ja tulid elumehed, kelle ainus põhjus oli selle seltskonna hulka tulla lood kaotatud warandusest ja joomine. Lühidalt, tulid kõik need, kes wõrsuwasse kullakae-wajatelinna kuulusid, töölised kui ka peljad.

Ja nad kõik omandasid tüki sest tõotatud maast, miilidekaupa ümber ringi olid tulijad maa oma alla wõtnud ja oma postid sinna püstitanud lootuses, et neid ehk õnne on, huupi, ja siis asusid nad laewa lähedale elama ja suid ootama, suid, päikest ja wett, mis neile abiks pidid olema maa all alles warjulseiswat kuldwarandust päewawalgele tuua.

Kogu wäike talwelinn seisis „Youkoni uhkuse“ ees lagedal kaldal, ja suurel koosolekul otsustati seda kohta nimetada „Fairbanksiks“ — lootes, et ta oma asutajate pingulekistud ootused täidaks.

Ja nüüd, mil linn nime oli saanud, pidi ta saama ka majad, et ta wõiks kujuneda ja areneda õigeaks linnaks.

Warsti helises ümbruskonna mets wastu kirwehoopidest ja saesahinast. Raiuti ja saeti puid, weeti alla peatee ääre, laoti palk palgile, laud lauale, töötati ja ehitati lõbu ja rõõmuga, lusti ja armastusega. Kõrts „Kuldne Lootus“ ühes mängu ja tantsusaaliga oli esimene ehitus Fairbanksis.

See oli linnas pidupäew, kui kuur walmis sai; teda oli waja wääriliselt õnnistada, aga joo wastawaid jookke palju ei olnud, ja keegi ei uskunud, et neid seal legendikul kusagilt saada wõidi. Sellepärast lepiti selle wähega, mis olemas oli, ja pidu arenes Alaska kohta wäga wiisakal kujul. Peeti kõnesid ja kõik nägid endid waimus juba wäikeste miljonääridena. Aga isegi see wäljawaade ei lõbustanud neid pika peale; selleks oli waja wiina, ja nimelt mida enam, seda parem. Aga kust seda wõtta?

Siis ütles laewa masinameister wabastawa sõna:

„Seltsimehed, jaapanlasel on piiritust!“
„Jänutundwate kõride saatkond läks jaapanlase juure.“

„Whisky?“

„Jah mul on whiskyt, aga ta on wäga kallis. Mul on ka toiduaineid, aga need on weel kallimad; mul on wõid, aga kõik on wäga kallid!“ oli wastus, mis jänutundjad said.

Aga see äratas „Kuldses Lootuses“ rõõmu ja hõiskamist. Pidu wõis jätkuda, kuidas seda wana hea Alaska komme nõudis. Wõidi oodata ööd, mis lõppes suurepärase joobumusega.

„Suurepärane, jah,“ ütlesid nad; „esiti leiad kulla, siis müüd meile whiskyt ja toiduaineid. Tore poiss! Kahju, et sa pole walge. Aga sellegipärast oled sa meie eest hoolitseja. Nüüd pühitseme Fairbanksi nii, et seinad pauguwad!“

Pidu läks toredasti. Joodi ja mängiti. Harmoonika kajas wälja selgesse pakasesse ja wäljas kirendas lumi hiilgawas walguses, mis kuuriakendest wälja paisis. Aga ta paistis waid neljajalgseile — kõik, kelle nimi oli inimene, kuigi waid tõu järele, koondus kõrtsi, mis kiilutuna täis oli, aga kuhu ometi weel niipalju ruumi üle jäi, et nad neidusid ühes nurgas wõisid tantsule wiia, kuna wana hallhabemikud leti ees seisid, segamata whiskyt jõid ja selle juures maad ostsid ning müüsid.

See oli Fairbanksis esimene pidu, ning ta kestis hommikuni.

Nüüd ehitati maja maja kõrwale, ja warsti seisis seal linn, nagu maa seest tõusnud; oli küllalt teha, ka kui kulda ei kaewatud. Sellega pidid nad ootama, kuni suwi tuli, kuni lumi sulas ja wesi woolama hakkas, ja see pidi weel kuni poolteist kuud kestma.

Kelk kelgu järele sõitis wälja „Youkoni“ uhkuse juure; nad olid sinna minnes tühjad, aga raskesti koormatud, kui tagasi tulid — tõid jaapanlaselt kal-leid toiduaineid. Osteti kõik, mis tal oli; oli ju waja koguda tagawara seniks, kui kuld käes. Maksti hästi, kaks kuni kolm dollarit naelast, ja maksuks nõudis jaapanlane kulda, ainult kulda; wõlatun-nistusi tulewase saagi peale ei wõtnud ta wastu, see tõuswa päikese kawal poeg. Ei, kuld, puhas kuld põdranahast kottidest oli ainus maksew raha. (Järgneb)

Sibahunt.

Saffa kirjaniku Luise Westfirch'i romaan.

11

„Kort Ohlsen! — Kort Ohlsen! — Mina seda kirja temale ei wii. Ei! Ei! — Tobias teab väga hästi — Kort Ohlsen tahab Triin-Mleidi kosida! — Kõik tahawad teda kosida. — Ho! Tobias pole rumal. — Aga Tobias ei salli seda! Ei salli seda!”

„See küll. Kui sina kirja wiia ei taha, siis wiin ma ta ise.”

Triin-Mleid awas kapi, milles ta suur rätik rippus.

Tobias kahmas ta käewarrest kinni.

„Sina ei tohi — ei tohi Kort Ohlseni juure minna. — Tema wahib sind alati weidralt — ja sina teda. — Mina ei taha seda!”

Triin-Mleid wõttis rätiku waitides ümber. Tobias wõitles rasket wõitlust.

„Parem — parem wiin ma ikkagi kirja.”

„Aga sa ei tohi teda kellelegi näidata.”

Tobias raputas pead.

„Ei kellelegi muule anda kui Kort Ohlsenile!”

„Mii oled armas pois. Tule, ma saadan su silla juure.”

„Kas suudled — suudled Tobiasist?”

„Kui tagasi tuled.”

Ta saatis Tobiasse sillani ja waatas talle järele, kuidas ta edasi sammus omalaadi raskesti, mis aratas ettekujutuse, nagu oleks klamber, mis ta liikmeid koos hoidis, murdunud ja ta laguneks koost ära.

Kui Triin-Mleid ümber pööras, nägi ta teiselt poolt küljest, sealt, kus pikk kasepuiestee Stellichte poole oma lumega kaetud latwu halli taewa poole tõstis, üht wõõrast naist lähenevat — imelik wäike ja mahajäetud näha ääretul walgel lumewäljal, kus ta ainisa elusolewujena liikus.

Silla juure jäi tulija seisma, pühkis lumehelbed näost ja küsis:

„Kas see on Lütjendammi soosundus?”

„See on Lütjendammi,” wastas Triin-Mleid.

„Ja kas siin elab keegi, kes emast kirjutab Rainer Termolen?”

„Ei,” wastas Triin-Mleid, „Rainer Termoleni meie asunduses ei ela.”

„Do, mis see on? — Mis küll see on?!” ahastas naine kohkudes. „Kas pidid ma selle pika tee siis Jumala muidu ära käima?”

„Tuled ja siis laugelt?”

„Kaugelt, laugelt. Bremenimaalt, madal- maalt. Raudteega Scharnbeui ja sealt maan-

teed mööda edasi. Juba neli tundi rändan ma. Mu jalad ei jaks enam käia.”

„Siis tule maija,” kutsus perenaine. „Wõid saada piima ja leiba.”

„Tasugu Jumal. Kui ma wõin ühe tunnigi sinu kolde ääres istuda ja toibuda. Olen väga wäsinud.”

Triin-Mleid saatis wõõra naise maija.

See wõttis wõõras rätiku pea ümbert ja see wajus talle selja peale peaaegu kuue palis- tujeni.

Naine oli tugew, aastat kolmkümmend wana, pleekinud walgete juustega, mis palmikutes olid ta ilusa talunaisenäo ümber üles pandud, laia lõuaga, punaste huultega, madala otsaajisega ja heledate, rahutute sinisilmadega. Ta kandis rikkalikult tikitud tamu ja rasket, Weferi ääres elawate talunaioste kuube heast riidest, kuna ta pihil rikkalikult oli ehitud hõbefettidega.

Ludishimulikult wahtisid Stiine ja Wischen, kes latrites lehma lüpsid, wõõrast. Wõõrad talweajal on soos haruldased.

Wõõras istus kolde ette toolile, mille Triin-Mleid talle andis, ja hoidis käed lõdisehes tuul, selle juures oma teha edasi ja tagasi kiigutades.

„Sihufe! Sihufe! — Lütjendammi on ta, ütleb adwokaat. Lütjendammi waadate ringi, proua Termolen. Mul on ta jäljed. Kas ei pidanud ma uskma, et ülifooliharidusega mees asja tunneb? — Ja siis tulid Lütjendammi — ja niingisugust Rainer Termoleni ei ole siin! — Mina ei leia ega leia teda laiaist maailmast. Otsin ja otsin. Juba ligi neli aastat otsin ma teda — ja nüüd arwasin, et leian, ja jälle ei midagi! — Ei, mis üks maene naine kõik peab kannatama!”

Triin-Mleid tõi piima ja leiba ning küsis:

„On see siis mõni sinu sugulane, see Termolen, keda sa otsid?”

„Sugulane?! — Minu mees, minu laulatatud mees on Termolen! Juba ligi nelja aasta eest jättis ta oma talu ja naise saatuse hoole ja kolab maailmas ringi. — Jah, selle halbuse üle wõid sa küll imestust tunda!”

„See on paha asi,” kiinitas Triin-Mleid.

„Ja Stiine tuli lüpsikuga lehmae wahelt wälja ning ütles:

„Sihufesed need mehed on. Mina ei ole nendega iial midagi tegemist tahtnud teha!”

„Mitte kõik! Mitte kõik ei ole sühkeseb, Stiine,“ maidles Wisjen, kes mõtles Jaan Kattenbühlile.

Temagi tungis müüd tule ääre ja tahtis kuulda, mis mõoras naine jutustas.

See jatkas:

„Baha, kõige pahem on, et ta enesest teateid ei anna. Kui see tema teha oleks, mina ei teaks tänapäew midagi sellest, kas ta elab, või on surnud. Ja naisel on ometi õigus teada, kas ta leib on või ei ole. Siis teab ta ennast selle järele kohendada.“

„Neil asjaoludel võib sul küll pea täis mõtteid olla.“

„Seda võid arvata.“

„Ja süda täis muret.“

„Mis puutub sellesse —“ proua Termolen aääkis usaldavalt — „tead, kui inimene ei küsi minu järele, siis ei küsi mina ka palju tema järele. Ei, seda ma ei tee. Aga kogu majapidamine jätta naise mureks — kuidas see kõlbab? Ja ta käed ning jalad siduda nii, et ei saa wabalt liikuda ega uuesti mehele minna. Müüd panin kuulutuse lehte, tema tulgu ja teatagu, kui ta alles elab.“

„Ja siis ta teatas.“

„Sumal hoidku! Ta ei mõtlegi sellele.“

„Kust ja siis tead, et ta elab?“

„Et ta elab, seda ma tean. Minult et teda kätte ei saa. Aga müüd peab ta wälja tulema. Ja kui ta ka hiireauku on pugunud, wälja peab ta sealt tulema ja kas jälle tallu asuma või sellest loobuma.“

Naised wotutasid pead, et nii olla see õige.

Wida soojem naisel tule ääres hakkas, seda jutufamaks muutus ta.

Kui keegi naise wõtab, jatkas ta, siis peab ta hoidma tema poole, eriti kui naine on niisugune, kes ennast inimestele wäga hästi wõib näidata. Tema mees oli waewalt saanud altari ees jah ütelda, kui ta juba hakkas irisema ja urisema. Midagi ei osanud naine hästi teha. Naisa ta ei osanud, tegi kuus päewa nädalas kõwasti tööd, ja kui pühapäewal mõni joomawend temaga juttu hakkas ajama, siis pildus raha kamaluga aknast wälja. Naine ei tohtinud ühegi teise mehe peale waadata, ei tohtinud tantsida, ennast ehtida ega rõõmus olla, kuidas see noorele naisele kõlbab. Ja sellejuures ei häbenenud ta teisi naisi kiitmast ja temale eeskujuks seadmast. Jah, sühke oli ta, see tema mees!

„Aga,“ kinnitas ta, „küll mina juba tõmban paksu kriipsu ta spekulatsioonide alla! Seda wõlgnen ma oma au jalaleseadmisele.“

Kuna naiste keskel walitseb mehepoolt jalgade alla tallatud õdede wastu wabamüürlit

kaastunne ja see pealegi igawal, lähemawal talwõhtul soos aegawitew oli, kui mõõra juttu kuulati, siis lastis Triin-Mleid kohwi teeta ja Stiine pidi selle kõrwale weel wahwleid küpsetama. Laud liikati tule lähedusse ja siis algas wäike pidu, nagu feda Triin-Mleid oskas anda, kuna ta isegi tähtsusetu sündmuusi omas elus oskas muuta pidustusteks.

Tobias tuli tagasi filmitšes, wõõrast imes tades, kuid wihastamata, sejt et mõoras mees ei olnud, ja pilus selle juures himukalt wahwleid. Kui ta perenaine neid talle aga terwe huniku ette ladus, muutus ta lõbusaks, sõi ja neelas ja pilgutab Triin-Mleidile filmi.

„Tobias tubli! Pst! — Midagi ei ütle Tobias.“ Ta osutas oma tühjadele kätele. „Ho! Tobias oli wiks!“

Nii istusid need wiis inimest westeldes ja süües laua ümber, näod walgustatud ülennalt punakalt õlilambilt ja alt wirwendawast turbatulest, piiratud sinikast turbasuitsust, millesse ka katlast tõusew walge aur segunes. Mugaw soojus täitis ruumi, tõustes tuleleegist ja loomakehadest latrites. Wäikeste afende ees seisis walge widewik. Nagu pudedad lumepallid langesid helbed taewast tasafelt alla.

Siis awati kojauks.

Lumi mantil ja mütsil, seisis Kort Ohlsen läwel. Psegi Triin-Mleidi kuulatawad kõrwad ei olnud ta samme pehmes lumes kuulnud.

„Sa oled mind kutsunud, Triin-Mleid. Siin ma olen. Mis on sul mulle —“

Keset ütlasti suri tal sõna. Ta filmad watisid tarretult tule ääre, kust mõoras naine metsikult karjatades käed püsti künitas.

„Seal! — Seal! — Seal! — Tema on see! Müüd on ta mul käes!“

„Selle mehe nimi on Kort Ohlsen,“ õpetas teda Triin-Mleid.

„Kort Ohlsen! — Baha! — Minu pärast sõimaku ta ennast Mejsiko keisriks! — Mina tunnen teda — ja tema tunneb mind. Rainer Termolen, kas olen ma minu Sumala ja inimeste ees laulatatud naine, või ei ole ma feda mitte?“

Ohlsen pani ukse oma taga kinni ja astus mõne sanmu edasi. Ta nägu oli weel tufasem kui harilikult, aga ta hää lolas rahulikult.

„Mis jaoks häbistad sa? — Mina feda ju ei salga. Sina oled minu naine — Sumal parafu!“

„Sumal parafu! — No kuule müüd alatuft! Sumal parafu, ütleb ta! — Siis oleks küll ennem minul põhjust Sumalale oma häda kurta, et ta mind sühkese mehekuabakaga on karistanud. — Wõi ei ole sa minu juurest

mitte kurtahklifult põgenenud ja maja ja talu ning minu neli aastat üksi jätnud?"

Dhlsen nokutas pead.

"Minult mitte igavesti, nagu sina ja tema nõudsite."

"Need on sinu oletused ja ettekujutused. Kes ise ahju taga on peidus olnud, otsib ka teisi sealt. Lasksin ainult kuulutuse lehte panna, et end teataksid, kui ei taha, et kohus ju surmiks kuulutab. Ja selleks oli mul õigus. Üks on surmud ja teine on elus. Kes elus on, sel on ka kohuseid, ja kes surmud on, selle —"

"Selle pärijad ajuvad tallu," täiendas Dhlsen kuivalt.

Naine pani käed puusa. Ta silmad wälkuwid mehele trotslikult silma.

"Miks mitte? Egas ta warandust ei saa hauda kaasa wõtta."

"Ja ta leff teeb jälle pulmad."

Marianne Termolen kehitas õlgu.

"Et ma enda siusuguse pärast surmiks nutaksin, seda ei wõi ja ju nõuda."

Dhlsen silmitses teda tumedalt. Siis pööras ta talu perenaise poole.

"Triin-Meid Kreimeier, kas lasksid mu selle pärast sira kutsuda, et siin selle naisega kokku saaksin?"

"Nii tõesti kui elan, Kort Dhlsen — ei! Ära seda arwa!" kaitse ennast Triin-Meid. "See naine otsib ju kedagi Rainer Termoleni."

"Ja mina nimetan emast Kort Dhlseniks. Dige. Ja õige on ka, et asi nii tuli, kuidas ta tuli. — See polnud ju minu soov, et ma sulle weel kord pidin silma vaatama, Marianne," pööras ta naise poole.

See katkestas:

"Jah, see oleks sulle paras olnud! — Aga mina käin oma teed otsekohe ja kartmata."

"Kartmata ja — häbita, jah."

"Oh sina!" Nagu luuraja kargas Marianne mehe kallale. "Tahad mind siin wõõraste inimeste ees halvaks teha?! — Kes siis sina oled? — Wangimatja kuulud! Oled mu ema waritsemud!"

"Mina — siin u elu?!"

"Ja muidugi! Mul on tunnistajad. — Wõi mis muud mõtted olid sul, sul? kui ja ligi nelja-aastase eemal wiibimise järele meie kodu hülkijid ja hobuselatrite taga luurajid? — Mis wõisid sa muud tahta, sina luuraja ning petis, kui mind tappa?!"

Dhlsen tõstis kae täis jälkufetummet üles.

"Miks ja lõugad? — Mina ei taha mõõdunud asjade üle waielda. Mis peasti, selles oleme ju ühelnoul. Sina tahtsid, et ma su elust kaotaksin — ja mina olen näidanud, et ma sind finni ei taha hoida. Siis saame ju õige wä-

heste sõnadega asja selgeks. Mina lahkusin majast see on kindel — olen just pahatahtlikult lahkunud, nagu räägitakse. Selle eest wõid nõuda lahutust. Mina olen sellega nõus. Ja siis lähed sina oma teed ja mina oma — ja ma lasen ju rahus oma teed minna."

Sette aega seisis naine üllatatult, tähi imestus täiel jämedal näol, millel himurad mokad. Ta oli oodanud metsikuid etteheiteid ja ähwardusi ning oli selle wästu walmistatud. Selle külma asjalikku arusaamijeks wajas ta aega. Aga juba mõne filmapilgu pärast puristas ta uuesti.

"Rahus oma teed minna, ütled! Kui ilus! Oma teed minna! Tahad mind majast ja talust wälja ajada!"

Wainne pilge seisis Dhlseni näol.

"Mis sa kaasa tõid, wõi minnes ka kaasa wõtta?"

"Minnes," kirjendas naine. "Minnes talust, kus ma kuus aastat olen olnud perenaine. Kuhu ma olen jätnud oma nooruse jõu?! Minna — kepp käes? Kas mõtled seda?"

"Mina ei tea, mis sa nõuad. — Oled ju laskinud kuulutuse lehte panna, et ma emast teataksin, ja et sina saaksid wabaks. Täidan ju tahtmise. Kas ja siis minult kirja ei saanud?"

"Kirja? Muidugi, muidugi sain. Ja wiisin ta kohe adwokaadile, seist et lihtne, rumal naine sinu alatusese muudu wästu ei saa. Ja adwokaat leidis siis ka kohe, kuhu ja enda oled peitnud. Aga nii loll ei ole ma ometi, et mulle oma mõtted ei tuleks sinu meele muutuse juhtes. Gisti peidad enda ära ja ei taha mind wabaks lasta. Ja siis korraga wõin ma minna — ja mõõdunud asjade juhtes ei taha sa waielda! — Sihuke nurjatu isik! Oled enda wiist riputanud mõne teise naiseräbala külge, et sul nii kibe kire on meie abielu lahutamisega? — Tahad minuist rahus lahkuda?! — Mis?! — Aga mina ei lahkü sinust — ei heaga ega kurjaga. Ei! Jõllita silmi, kuidas tahad! Olen aus naine, seda teab igaüks. Ja ma ei taha lahutatud olla, kui sulle äkki see mõte tuleb! — Tahad oma mehe jälle kätte saada, nagu seda õigus ja kord nõuab. Oma talusse peab ta tagasi tulema ja oma maja pidama, nagu kord ja kohus! Seda nõuan ma! Ja seda wõin ma nõuda, ütled adwokaat!"

Nüüd wärwis tõusew weri Dhlseni näo tõmmuks.

"Sina lükkad lahutamise tagasi?! — Nõuad, et ma sinuga jälle koos elan — sinuga ja selle teisega?! — Seda julged sa nõuda?!"

Naine ajas pea kullasse.

"Kui Kort Befert sulle ei jobi, siis wõid ta ju talust minema saata."

„Ja kui ma magan, siis tuleb ta tagasi.“
 „Kardad oma sõpra Befertit?“ Naine naeris pilkawalt. „See on minu must umbusaldus. Joobnud olid ja tol päeval ja nägid und. Igal juhtumisel — mina ei tõuse toolilt, millel istun, selleks, et keegi teine sellele ajuks. Tahan, et tuled oma talu tagasi. Kohe täna tuled minuiga ühes. Muudu lasen su shandarmidel tuua!“

„Mina ei tule mitte tagasi,“ ütles Kort Ohlsen, ennaft wägisi walitsedes. „Meie abielu purustan ma, olgu sulle see meelt mööda või mitte. Ara mine oma häbematuses liig kaugele. Kui mina suu awan, siis tead, mis sind ootab — sind ja seda teist — teie mõrtjutad!“

Nagu meeletu kähwas naine seda kuuldes piisiti. Ta nägu põles nagu turbatuli koldes ja ta silmad pildufid wälke. Üeldöwa häälega, metjikul wehkewate kätega, puristas ta mehele näkku sõnnusõnu, metsikuid süüdistusi, hirmsaid kihwtiõnu. Nagu walges leegis wihajõgi woolas ta kõne Ohlsenile, paisjuta, igast takistusest üle wahutades, ja ifka jälle kerksis pinnale kiinitus, et ta tenast kiini peab, et ta teda wabaks ei anna, kuni tas weel elu on. Jah weel hauastki tahta ta tõusta ja teda lahutada sellest naiseräbalast, kelle pärast ta teda neli aastat olla ninast wedanud.

„Arwad, et ma sind lasen su elust rõõmu tunda, ja wilets mees? Uwa oma suu. Minul on ka suu. Tean jutustada asju! Ja mul on tunnistaja — tunnistaja, mõistad! — kes minu sõnu wandega kiinitab sõna sõnalt. Sina — siin ei ole su walede jaoks ühtki tunnistajat!“

Kort Ohlsen tõstis rusika.

Triin-Mleid kihjatas heitudes, sest Ohlsen oli wihast otte hirmus näha — „päris libahunt!“ kiinitas Stiine oma sõbranna Gepele. Uga liihise kaalutlemise järele lastis ta käe jälle laugeda ja ta nägu silenes, wõib olla weel hirmsam olles oma otjastawuse wihases rahus. Tasakesi läbi hammaste ütles ta :

„Mina jaan sinust lahti, ja kihwtiusts — ja kui ma su peaksin puruks tallama!“

Jumalaga jätmata pööras ta ja kadus uksest, kuna naine edasi märatjes, nagu jooksa, kes, kord hoosse sattunud, enam ei jakska peatuda omas jooksus.

Nii kiiresti oli see kõik sündinud, nii kiiresti oli sõna sõnale, wastus wastusele, löök löögile järgnenud, nagu kahe wehkleja möögad, et üllatatud, hännastanud kuulajad neid waewalt jälgida suutsid, waelelastumiseft rääkimata.

Nad seijid alles tummal järele mõteldes, mis nad kuulnud, kui mingisugune hääl neid sundis pead pöörma. Ilma et nad oleksid märganud, oli Tobias oma nurgas, kus ta tüli

suuril silmil kuulnud, krambihood saanud, nagu need teda nüüd peaaegu igapäew külastasid, ja kofku kuktunud ning wäherdas kätega ning jalgadega oma ümbrust pekstes pörandal.

Marianne Termolein oli sedawõrd ärritatud, et tähelegi ei pannud seda, mis tema asjasse ei puutunud.

„Kus on minu rätik? — Anna mulle mu rätik. Pean minema,“ hüüdis ta. „Pean ruttu minema, et ta mu käest jälle ära ei lipsa, see mees. — Minust tahab ta lahti saada? — Uhaa, kui mina ei taha! — Lahti saada! — Wangimaja wõib ta minna!“

Triin-Mleid põlwitas Tobiasse kõrwal. Ta ei wastanud. Wisshen aitas naist rätiku ümberwõtmisel.

„Kas leiad teed?“ küsis noor tüdruk muretsewalt. „Warsti tuleb öö. Ja — midagi käib joos ringi.“

Triin-Mleid tõstis pea ülles.

„Kui ta õhtul weel tahab edasi minna, siis sündigu see ruttu. Muudu waadatu, kuhu ta asunduses öömaja leiab.“

Ta hääl kajas jahedalt. Tema ise ei paktunud Kort Ohlseni naisele öömaja. Marianne ei pannud wiisakuje langemist tähelegi.

„Mina ei karda,“ kiinitas ta ärewalt. „Kui ma ainult seda paha meest silmalt ei kaota. — Mis sa ütlesid? Mis ta nimi siin on, sel waletajal? Kas Kort Ohlsen?“

„Jah, Kort Ohlsen,“ kiinitas Wisshen. „Tema talu on asunduses wiinne.“

„Talu? — Talu on tal ka? — No waata! Sinna ongi siis see raha jäänud, mida ma hoiurkassast ei leidnud. Noh, küll saab kõik jälle korda. Küll me juba lõpuarwe teeme. — Ole tänatud, perenaine! Head ööd kõigile! Head ööd! — Ma jooksen minema!“

Ta oli rätiku pea ümber tõmmnud, määsis selle ka keha ümber ja ruttas uksest wälja.

Wisshen waatas talle järele, kuidas ta kiikast rada mööda üle heinamaa, üle jilla, kasepuies- teed mööda kaanali kabal edasi jookkis — ei midagi ääretumal legendikul, kuni ta wähemaks ja wähemaks muutus ja kadus widewikku, mis ruttu lõpmatu lumelagendikul lewines.

14.

Waese Tobiasse seijuford äratas täna wähe tähelepanu. Tema haigus oli wana, igapäine, ja kadus täiesti uue ja aimamata uudise ees: Kort Ohlsenil oli naine! — Temal, kes naist wihkas ja neist kaugemale hoidis, Kort Ohlsenil oli kristlikult laulatatud naine!

„Ja ta pole teda murdunud!“ inestas Wisshen itka jälle uuesti. „Ta elab! Elab veel õige elawalt! Kust mõis see küll tulla, et ta teda veel pole ära murdunud?“

Nagu hakanad tuule ees puistus kogu Kreieni pere laiali iga taowakaare poole, et jeda imelikk uudist teatada kogu Lütjendamile: Kort Ohlsenil oli naine!

Lüerke läts Snakenburgeri juure, kellega ta muudu armastas kuutkümmendkuut mängida. Stiine jooksis oma sõbranna Gepe juure. Waewalt wõttis ta enesele aega rätiku ümberwõtmiseks. Kõwasti lööfutades tormas ta waihesse maija, ja Marianne Termolenti metsitud süüdistused omajädi ta suus veel suuremad kujud. Kort Ohlsen oli naist tappa tahtnud, pärast jeda kui ta tema oli maha jätnud. Ei tea, milline süü tal veel oli. Keegi ei jäta ju oma talu põhjuseta maha. Wõimalik, et ju ta wanas kodus ta hundiloomus oli tuttawaks saanud.

Ra Gepe teadis midagi jutustada, niipea kui Stiinel hing kinni jäi. Braegu, mõne minuti eest, oli Kort Ohlsen tulnud tema maija, mitte rahulikult nagu muudu, waid otse meeletult. Silmad olid tal peas jõllis olnud ja hääl wärisenud. Inge kallale karanud ta, wõtnud tal õlgadest kinni ja wahtinud talle silma. Temal, Gepel, käinud wärin kehast läbi.

„Inge,“ oli Ohlsen küsinud, „Inge, kas sa ufaldad mind?“

Ja Inge, see mõtlemata tüdruk, wastanud talle järawail silmil:

„Enam kui kedagi teist maailmas!“

Siis oli Ohlsen silitanud neiu juukseid, üsna õrnasti ja pehmesti, ja oli pahwatanud:

„Ma ei tahtnud jeda, tüdruk. Sind ei pidanud see tabama. Aga nüüd teen ma lõpul lõpp peab siin tulema. Kui ei halasta Jumal, siis aidaku mind wanakuri isel!“

Ja enne kui Gepe oli saanud Inget kaitsema hakata ja tüdrukut ta küünte wahelt ära kiskuda, oli Ohlsen juba toast wälja tormanud ja oma maja poole jooksnud.

Wisshen oli tormanud Bossi tallu, wähem sellepärast, et ta kohaselt arwas külawanemale proua libahundist esimesi teateid anda, waid enam sellepärast, et tal himu oli Jaan Kattenbühli jälle näha. Breemenisõidust jaadik oli nende wahetord wastuoksa kujunenud. Nagu enne Jaan Wisshenit igal sammul oli luuranud ja Wisshen teda kirudes enmale peletanud, nii otjis Wisshen nüüd Jaani ja näis Jaan tema eest kormale hoidwat. Mõõdunud päewal oli Jaan kogu päewa soos hulkunud,

ilma et Wisshenile oleks ütelnud, kus ja miks ta hulkus. Ja seitstaadik patitses Wissheni süda.

Seeford kohtas ta Jaani kohe teisel pool kaanalisilda, kus noormees lume sisse teed laemas. Lühike piip seisis tal suunurgas. Neiu lähenedes muigas ta pisut, kühweldas siis aga karmesti edasi ega waadanud üleski.

Wisshen kahmas tal kätest kinni.

„Jaan! Armas Jaan, terve wäike igawik on sellest juba möõdunud, mil ma sind enam pole näinud!“

„Wäike igawik? — No waata!“

„Kas sul aeg igawaks ei läinud?“ küsis neiu inestades, kuna talle pisarad silma tulid.

„Ei.“

„Jaan! — Misjuguks ja äkki oled muutunud! Ennemalt oli sul iga tund armetu pikk, kui ja mind ei näinud.“

„Ennem-aeg on möõda.“

„Ega ja sellega ometi ei taha ütelda — ütelda —“ hing jäi neiu hirmu pärast kinni, — „et — et ja oma mõtled oled muutnud?“

„Mine tea; juhtub tihti, et inimesed oma mõtteid muudawad.“

„Mis? — Mis? — Sa ei taha mind kowadel enam naifeks wõtta?“

Jaan silmitses teda filmakurust, enne kui piipu suust wõttes pikkamisi wastas:

„Wisshen Puttfarken, ma ei taha salata — mulle on kahluji tõusnud, kas see ka hea on, kui enesele naifeks wõtan neiu, kes oma tulewast meest alati kirub narriks ja wõitaks.“

„Aga — aga, Jaan!“ Wisshen hakkas nuuksuma. — „See polnud ju sugugi nii halwasti mõeldud!“

„Noh, jeda wõid ja küll ütelda. Seft lõp-pude lõputks oli see waid libahunt, kes meid kofku saatis.“

„See pole tõsi! Ei, ei,“ tõendas neiu.

„Mis — ei ole tõsi?! — Kas sa ei wau-dunud, et ainult teda kartes minu juure paati hüppasid?“

„Siis wandusin ma walet,“ wastas neiu.

„Mitte isegi libahunti kartes ei oleks ma siin juure paati hüpanud, kui — kui ma sind juba ammugi südames salajas ei oleks sallinud.“

Weripunane häbist, alandatud oma tunnis-tusest, waatas ta poisile otja, temalt halastust paludes.

Aga Jaan oli kõwa südamega.

„Jah, nüüd ei tea ma, kas pean uskuma sinu esimest, wõi teist wannet. Übse pole see ilus, kui tean, et libahunt minu mu naifega paari pani.“

(Järgneb).

Lennukangelane kapten Lindbergh, kes lendas 33 tunniga üle okeani — New-Yorgist Pariisi, Prantsuse presidendi juures. President Doumergue, annetas kap. Lindbergh'ile auleegiooniristi. Vasakult paremale: president Doumergue Charles Lindbergh ja Ameerika saadik Prantsusmaal M. T. Herrick.

Prantsuse presidendi Doumergue külaskäik LONDONI, kus ta suurte auavaldustega Inglise kuninga ja rahva poolt vastu võeti. Tõllas kuningas Georg ja president Doumergue.

Prantsuse lendur Nungesser, kes hukkus ühes oma kaaslasega Coli'ga üleokeanilennul Prantsusmaalt Ameerikasse.

Maailma kuulsaima filmidiiva Pola Negri laulatus Georgia würsti Sergius Mdivaniga. Noorpaar lahkus peale laulatust Seraincourt'i lossi kirikus, Pariisi lähedal. Loss kuulub kinoprintsess Pola Negrile.

A. Klumberg.

E. Rahn

K. Laurson.

J. Tiisfeldt.

Eesti sporflased Poola — Eesti — Läti maadewabelistel kergejõustiku wõistlustel Varsavis. Punktide järele tuli esimesele kohale Poola 142 p. teiseks Läti 96 p. Eesti tuli kolmandale kohale 95. p. mis tuleb panna Rähni jala wigastuse arwele. Klumberg tuli esimeseks kõrgushüppes (170 sm.) ja odaviskes (56,15 mfr). Laurson püstitas uue Eesti rekordi 5000 mfr. jooksus.

Tõtt ja nalja.

Kohwikus.

„Sina, Juhan, kas maksid juba?“
 „Ei, ja sina?“
 „Mina ka mitte.“
 „Noh, mis me siis veel ootame? Kaome!“

Lihtsalt.

Keegi härra kuulutab ajalehes:
 „Otsin kohta. Olen idealist ja soovin ainult sellist kohta, kus teistele võin rõõmu teha?“
 Keegi lugeja vastas:
 „Hakake rahakirjade kandjaks!“

Kõige parem wesi.

Seltskonnas räägiti weest ning kiideti üht ja teist wett kõige paremaks. Seal ütles keegi härra, kel kahtlane punane nina oli: „Kõige parem joogiwesi on minu kogemuste järele ometi destilleeritud wihmawesi.“

See mõjus üllatawalt. Naerdi ja naljatati. Siis jätkas punaninaline:

„Jään selle juure. Wihmawesi on kõige parem jook, kuid ta peab enne päikese jõu ja hea wiinapuu läbi olema destilleeritud!“

Thorwaldsen.

Nii usin kui kuulus kujur Thorwaldsen oma kunstis ka oli, teaduslikku tööd ta ei armastanud. Leeripoisina pidi õpetaja ta asendama wiimsele pingile, sest et ta oma kaaslastest palju rumalam oli ja waewalt oskas lugeda ning kirjutada. Samal ajal oli ta akadeemikute wõistlusel esimese auhinna saanud, sündmus, mis kõiki kunstitudjaid aimata laksis, milliseks meistriks noormees kord kujurikunstis wõistlusta. Ka õpetaja kuulis sellest ja küsis poisilt, kas ta selle auhinnatud poisi sugulane on.

„See olen ma ise,“ vastas Thorwaldsen.

Nüüd ütles õpetaja pühalikult:

„Istuge esimesele pingile, monsieur Thorwaldsen; see on Teile kohane!“

„Iial hiljem,“ jutustas Thorwaldsen wanemas eas, „pole ma olnud nii õnnelik kui tol päewal, mil mind nii heledasti austati!“

Tark kättemaks.

Vernet, suur Prantsuse maaler, sõitis Versailles raudteega Pariisi. Jaoskonnas, milles ta

sõitis, istusid kaks daami, keda ta iial polnud näinud, aga kes teda näisid tundwat. Nad silmitsesid teda terawasti ja kõnelesid siis temast wäga awalikult, kuidas ta wälja näeb jne. Maalrile tegi see tuskaja ta otsustas kätte maksta. Kui rong St. Claudi tunnelist läbi sõitis, istusid nad kõik kolm pimedas. Vernet suudles oma käeselga kaks korda waljusti. Tunnelist wälja jõudes leidis ta, et daamid teda enam tähelegi ei pannud. Kumb süüdistas teist, et see ennast maalril oli lasknnd suudelda. Kui Vernet Pariisi wagunist lahkus, ütles ta oma reisiseltsilistele:

„Mu daamid, veel kaua aega pean ma pead murdma, kumb Teist mind tunnelis suudles!“

Sõnakuulelik.

„Miks sa nutad, wäike?“

„Ema keelas mind üle tänawa minemast, enne kui troksa mööda sõidab, ja nüüd ei tule juba pool tundi ühtki troksat!“

Mõtlematu.

K a a s i k: „Ütlen Teile, herra Kuusik, on koeri, kes on targemad oma peremehest.“

K u u s i k: „Tuline tõsi — minul enesel on üks niisugune!“

Hästi kaswatatud.

Õ p e t a j a: „Ja mis me walaskalaga teeme?“

Õ p i l a n e: „Sööme!“

Õ p e t a j a (pilkawalt): „Ah nii. Ja mis teeme ta luudega?“

Õ p i l a n e: „Need paneme taldreku äärel!“

*

„Pagana maskipidu!“

„Purjus?“

„Ah mis — kihlatud!“

*

„Kes on seal see daam, kes lapsewankert lükkab?“

„See on preili Ilse lidam, kes on kirjutanud raamatu: „Meile pole mehl enam waja!“

„Ja lapsed?“

„On tema kaksikud!“

TELLIMISE HINNAD:

Aastas (24 nr.nr.) Mk. 750.—
 1/3 „ (12 nr.nr.) „ 400.—
 1/4 „ (6 nr.nr.) „ 225.—
 1 kuus (2 nr.nr.) „ 80.—
 Üksiknumber „ 40.—

Toimetaja: P. GRÜNFELDT.

Wäljaandja: K. o. -ü. „ARENG“.

TALITUSE ADDRESS:

Tallinn, Müüriwahe tän. nr. 16

(üks B Laenuwanga majas).

Telefon 12-53.

KUULUTUSTE HINNAD:

1/1 lhk. M. 3500.— | 1/4 lhk. M. 900.—

1/2 „ „ 1750.— | 1/8 „ „ 450.—

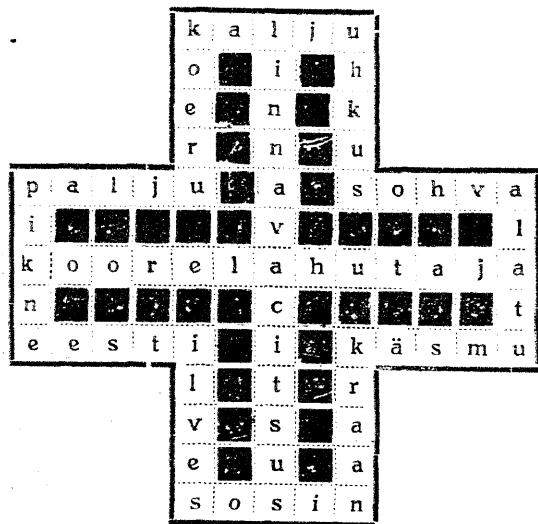
1/3 „ „ 1200.— | 1/16 „ „ 225.—

Tekstis 50% kallim.

Tellimisi wõtawad wastu kõik postkontorid, raamatukauplused ja „Romaani“ esitused.

Kindmõistatuse lahendus

Nr. 7 (121)

Õigeid seletusi saatsid:

Tallinnast: K. Allisson, A. Allas, Aleksander Espe, E. Emann, Aleksander Gold, Maymo Grodu, Taso Herm, Milla Jeromin, And. Janson, Harald Johani, O. Juurikas, Ew. Kuuskmann, Jaanus Kaik, H. Kuuli, Aug. Kaasik, Oskar Kanarbik, Adam Lucius, E. Luuk, Aleksander Märt, Johannes Möttus, Ilmar Mägi, Hed. Martinson, Aleksander Poom, Arthur Peterson, Rud. Rotka, Leida Raaman, E. Raaman, E. Rutoff, Udo Riga, Sarw, M. Suisen, Nikolai Tenusk, A. Pranno, K. Wesk.

Tartust: Arnold Johani, Astrid Ratnik. Rud. Solba, Urb.

Pärnust: A. M. Arro, Alide Janson, Joh. Kiwi, E. Madisson, K. Oja, N. Ruus, Bruno Toomweli, L. Tugetam, Richard Waher, Milda Küng.

Rakwerest: Wold. Kadak, Fritz Kask, Harry Kängsepp, A. Leiberg, Ernst Luik, Felix Tenneberg.

Tapalt: H. Beikmann, Edy Embach-A. Jantra, Karl Juul, A. Koort, Hilda Kiwi-rähk, J. Kangur, B. Luuk, E. Luuk, S. Lauton, H. Mikkin, R. S. Steinbach, W. Terts.

Narwast: Karin Kär bik, K. Laasik, Jakob Sakh, Karl Sakh.

Wiljandist: A. Mängel, Mary Riismandel, Paula Wiru, Alide Wiru. **Mõisakülast:** Heino Kuld, Lydia Tamm. **Tormast:** A. Aro, E. Aro. **Kohtla-Järwelt:** F. Anton, E. Sillenbach. **Jänedalt:** Wal. Bootor. **Ristikülast:** Em. Grents. **Kiiust:** L. Herman, A. Tamberg. **Raasikult:** Joh. Janson, H. Lipstok, Olga Lipstok. **Könnust:** Jakob Willippus. **Jõgewalt:** Armand Karo, Elmar Klausson, Ernst Tobber. **Jõhwist:** Milda Karpin. **Abjast:** Endel Mägi. **Sindist:** Joh. Kask. **Hagerist:** Ed. Metsalik, M. Tsaan. **Häädemeestelt:** Anny Puusaar. **Sondast:** Hilda Puurmann. **Nõmmelt:** H. Lippo. **Türilt:** O. Mihelson, Meeta Tombak, Alma Tõrw, M. Tõnu. **Penojalt:** Peeper Pint, Juhan Rebane, Johan Toom. **Aserist:** T. Weigel. **Walgast:** W. Treumuth, H. Wilist. **Paidest:** Leida Walter.

Neist wõitsid loosimisel: 1) 1. anne Ed. Wilde kogutud teostest — Joh. Kask. Sindist; 2) Milli Mallikas „Wested I“ — E. Madisson, Pärnust, Suur Sepa tän. 16; 3) O. Lutsu „Inderlin“ — Rudolf Sarw, Tallinnast, Harju tän. 24-4.

„Romaan“i talitus.

Leidsin! — Seal ta ongi!

„MERCADO“

Müüriwahe tänawal 16

Kõnetraat 31-06

Alati ladus peatelefonid, waljuhääldajad, wärsked anoodi patareid. — Suur walik detektor- ja lampaparaate, kristalle, poole ja kõik osad isehitamiseks.

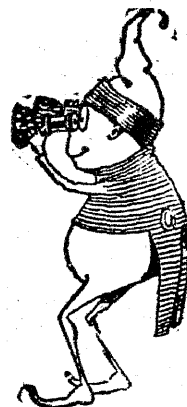
Jalgrattad ja nende osad.

Kõige soodsam ostukoht.

Tulge ja weendugel

Austusega omanik

Rudolf Krik.

Kooli-, noorsoo-, haridus- ja rahwaraamatukogu seltsidele.

Muretsege rahwale kohast kirjandust ja tehke raamat rahwale kättesaadavaks.

Selgitage rahwale raamatute wäärtust ja juhutage rahwast osa wõtma sellest walmu- haridusest, mida kirjandus pakub.

Tellides oma kogule raamatuid, pidage meeles, et

- „ROMAAN“ on tuumakam ja põnewam Eesti ajakiri ning pakub oma aasta- käikude näol määratud lugemiswara, mis iialgi ei wanane;
- „ROMAAN“ wõimaldab kõige mitmekesisema waliku sisumõttes;
- „ROMAAN“ annab ülewaate maailma rahwaste kirjandusest;
- „ROMAAN“ on rahwalik ajakiri ja loetaw igaühele.

Üheski raamatukogus, mis peab rahuldama laiemaid lugejate ringe, ei tohi puududa ajakiri „ROMAAN.“

Aastakäik 1922, 576 suurt lehekülge, mille sisus leidub 7 romaani, hulk nowelle ja uudisjutte, 9 rahwuse kirjanikkude sulest maksab:

Kõitmata 500.— marka. Ilu- ja poolnahkköites 700.— marka.

Aastakäik 1923, 744 suurt lehekülge, mille sisus terweni 10 romaani, hulk nowelle ja lühemat kirjandust, 51 rahwuse kirjaniku sulest, maksab:

Kõitmata 700.— marka. Ilu- ja poolnahkköites 900.— marka.

Aastakäik 1924, 768 suurt lehekülge, mis sisaldab hulk romaane, nowelle ja jutustusi, 69 rahwuse kirjanikkudelt, maksab:

Kõitmata 750.— marka. Ilu- ja poolnahkköites 950.— marka.

Aastakäik 1925, 768 suurt lehekülge, mis sisaldab hulk romaane, nowelle, jutustusi hulga rahwuse kirjanikkudelt, maksab:

Kõitmata 750.— marka. Ilu- ja poolnahkköites 950.— marka.

Aastakäik 1926, 768 suurt lehekülge, mis sisaldab hulk romaane, nowelle, jutustusi hulga rahwuse kirjanikkudelt, maksab:

Kõitmata 750.— marka. Ilu ja poolnahkköites 950.— marka.

Poolnahkköites (nahast selja- ja nurkadega, kuld seljakirjaga) aastakäigud on maitsekalt ja tugewasti köidetud ning eriti kohased raamatukogudele.

Iluköites (kalinkori-köites, kuld selja-kaanekirjaga ja ilustustega) aastakäigud on ilusamamaks, wäärtuslikumaks raamatuks iga perekonnas ja alati kohased kinkimiseks.

„ROMAAN“ 1927 ilmub endiselt korralikult kaks korda kuus. Sisu põnew, huwitaw ja elaw,

T e l l i m i s h i n n a d :

1/1	aastas (24 nr.)	750.— mk.	2 kuus (4 nr.)	160 — mk.
1/2	(12)	400.— "	1 (2)	80.— "
1/4	(6)	225.— "	Üksiknumber	40.— "

Kõik järgnewad romaanid lõpewad iga aastakäigu wiimases numbris ja järgmise aasta esimeses numbris algawad juba uued romaanid.

„ROMAAN“i tellimisi wõtawad wastu ilma iga lisamaksuta kõik postkontorid ja raamatukauplused.

ÜKSIKNUMBREID müüwad kõik ajalehe müüjad, raamatukauplused ja raudtee raamatukapid.

AASTAKÄIGUD on müügil suuremates raamatukauplustes. Kus neid saada ei ole, tellige otse talitusest, kust Teile raamatud ilma iga lisamaksuta kätte saadetakse.

Ajakirja „ROMAAN“i talitus.

Tallinn, Müüriwahe tän. 16.